Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 28 август 1968 йил, чоршанба ◆ № 201 (14.063). ◆ Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ — ЧЕХОСЛОВАКИЯ МУЗОКАРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

26 августда Чехословакия Президенти Л. Свобода бошчилигидаги Чехословакия Социалистик Республикаси делегацияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва ҳукумати раҳбарлари ўртасидаги музокаралар тамом бўлди.

Музокаралар ўртоқларча сидқидиллик вазиятида ўтди.

Чехословакия Социалистик Республикасининг делегацияси ватанига жўнаб кетди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

О. Шомуротовага СССР халқ артисти фахрий унвони бериш тўғрисида

Совет санъати соҳасидаги катта хизматлари учун К. С. Станиславский номидаги қорақалпоқ Давлат театрининг артисти Ойимхон **Шомуротовага СССР халқ артисти** фахрий унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1968 йил 27 август.

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАКИЯ МУЗОКАРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

1968 йил 23—26 августда Москвада Совет—Чехословакия музокаралари бўлди. Музокараларда қуйидагилар қатнашдилар:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ўртоқ А. Н. Косигин, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ўртоқ Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Г. И. Воронов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Д. С. Полянский, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВЦСПС раиси ўртоқ А. Н. Шелепин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Н. Пономарев, СССР мудофаа министри ўртоқ А. А. Гречко, СССР ташқи ишлар министри ўртоқ А. А. Громико;

Чехословакия томонидан — ЧССР Президенти ўртоқ Л. Свобода ЧКП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Дубчек, ЧССР Миллат мажлисининг раиси, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ўртоқ Й. Смрковский, ЧССР ҳукуматининг раиси, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ўртоқ О. Черник, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СКП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. Биляк, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Словакия Миллий кенгаши раисининг ўринбосари ўртоқ Ф. Барбирек, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ўртоқ Я. Пиллер, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ўртоқ Э. Риго, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Й. Шпачек, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ўртоқ О. Швестка, ЧКП Марказий контроль-ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ М. Якеш, ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, ЧКП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Й. Ленарт, ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат ўртоқ Б. Шимон, ЧССР ҳукумати раисининг ўринбосари ўртоқ Г. Гусак, ЧКП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. Индра, ЧКП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Млинарж, генерал-полковник, ЧССР миллий мудофаа министри ўртоқ М. Дзур, ЧССР юстиция министри ўртоқ Б. Кучера, ЧССРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ В. Коуцкий.

Музокаралар вақтида халқаро вазиятнинг ҳозирги ривожланишига, империализмнинг социалистик мамлакатларга қарши кирдикорлари активлашганлигига доир, кейинги вақтларда Чехословакиядаги аҳволга доир ва 5 та социалистик мамлакатнинг қўшинлари Чехословакия Социалистик Республикасининг территориясига вақтинча кирганлигига доир масалалар ўртоқларча ошкора мунозарада муҳокама қилинди.

Томонлар ҳозирги вазиятда Тисса бўйидаги Чиернада биргаликда қабул қилинган ҳамда Братиславадаги кенгашда баён этилган қоидалар ва принципларни амалга ошириш, шунингдек музокаралар вақтида биргаликда келишиб олинган битимлардан келиб чиқувчи амалий тадбирларни изчиллик билан рўёбга чиқариш асосий вазифа эканлигига ўзларининг қаттиқ ишонганликларини изҳор қилдилар.

Совет томони жамиятга раҳбарлик методларини такомиллаштириш, социалистик демократияни ривожлантириш ва марксизм-ленинизм негизида социалистик тузумни мустаҳкамлаш мақсадида Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг январь ва май пленумларида қабул қилинган қарорларга асосланиб иш тутмоқчи бўлган Чехословакия Компартияси билан Чехословакия Социалистик Республикаси раҳбарларининг позициясини яхши тушуниб, қўллаб-қувватлашини билдирди.

Чехословакия Социалистик Республикасидаги аҳволни жуда тез нормаллаштириш мақсадини кўзда тутувчи тадбирлар келишиб олинди. Чехословакия раҳбарлари ўзларининг шу мақсадда яқин орада кўрадиган тадбирларини мўлжаллаб қўйганликлари тўғрисида ахборот бердилар.

Чехословакия томони шуни маълум қилдики, таъсир ўтказишнинг ҳамма соҳаларида партия ва давлат органларининг барча ишлари социалистик ҳокимиятга, ишчилар синфи ва Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролига, Совет Иттифоқи ва бутун социалистик ҳамдўстлик халқларининг дўстона муносабатларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш манфаатларига хизмат қилувчи амалий тадбирларни таъминлашга қаратилади.

Совет раҳбарлари СССР халқларининг социалистик Чехословакия халқлари билан дўстликка ва қардошликка якдил бўлиб интилаётганликларини изҳор қилиб, ўзаро ҳурмат, тенг ҳуқуқлилик, территориал бутунлик, мустақиллик ва социалистик бирдамлик негизларида жуда кенг кўламда самимий ҳамкорлик қилишга тайёр эканликларини таъкидладилар.

Чехословакия территориясига вақтинча киритилган иттифоқчи мамлакатларнинг қўшинлари Чехословакия Социалистик Республикасининг ички ишларига аралашмайди. Чехословакия Социалистик Республикасидаги вазият нормаллашишига қараб шу қўшинларни унинг территориясидан чиқариб олиб кетиш шартлари тўғрисида келишиб олинди.

Чехословакия томони Чехословакия қуролли кучларининг олий бош қўмондони осойишталикни ва жамоат тартибини бузишга олиб келиши мумкин бўлган можароларга ва жанжалларга йўл қўймаслик мақсадида Чехословакия қуролли кучларига тегишли буйруқлар берганлигини маълум қилди. Чехословакия қуролли кучлари олий бош қўмондони Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳарбий қўмондонлигига иттифоқчи қўшинлар қўмондонлиги билан алоқа қилиб туриш тўғрисида ҳам кўрсатма берди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгашида Чехословакиядаги аҳвол тўғрисида деб аталган масаланинг муҳокама қилиниши муносабати билан Чехословакия Социалистик Республикасининг вакиллари бу масаланинг Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилинишини сўраб Чехословакия томони мурожаат қилмаганлигини айтдилар ва бу масаланинг кун тартибидан олиб ташланишини талаб қиладилар.

КПСС раҳбарлари билан ЧКП раҳбарлари халқаро майдонда социалистик ҳамдўстлик бирдамлигини мустаҳкамлаш, тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш манфаатларини кўзловчи сиёсатни оғишмай ўтказа беришга ўзларининг қатъий бел боғлаганликларини таъкидладилар.

Совет Иттифоқи билан Чехословакия иккинчи жаҳон уруши якунларини қайта кўриб чиқишга, Европадаги мавжуд чегараларнинг дахлсизлигини бузишга уринаётган милитарист, реваншчи ва янги нацист кучларга аввалгидек кескин зарба бераверадилар. Улар социалистик давлатлар ўртасида тузилган кўп томонлама ва икки томонлама шартномалар асосида ўз зиммаларига олган ҳамма мажбуриятларни оғишмай бажаришга, социалистик ҳамдўстликнинг мудофаа қувватини мустаҳкамлашга, мудофаа аҳамиятига эга бўлган Варшава Шартномаси самарадорлигини оширишга қатъий бел боғлаганликларини яна бир марта таъкидлаб ўтдилар.

Музокаралар сидқидиллик, ўртоқлик ва дўстлик вазиятида ўтди.

Социалистик мамлакатлар партия-ҳукумат делегацияларининг учрашуви

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Т. Живков, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Велчевдан иборат Болгария Халқ Республикасининг; Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси ўртоқ Е. Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Комочиндан иборат Венгрия Халқ Республикасининг; Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси ўртоқ В. Ульбрихт, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ В. Штоф, Германия Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Э. Хонеккердан иборат Германия Демократик Республикасининг; Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. Гомулка, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Циранкевич, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. Клишкодан иборат Польша Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегациялари Москвада бўлдилар.

Мазкур мамлакатларнинг делегациялари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Н. В. Подгорний КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигиндан иборат СССР партия-ҳукумат делегацияси билан биргаликда кенгаш ўтказиб, Чехословакиядаги аҳволга алоқадор масалалар юзасидан маслаҳатлашиб олдилар ва якдиллик билан тегишли қарор қабул қилдилар.

* * *

Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси ва Польша Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациялари 27 августда ватанларига жўнаб кетдилар. (ТАСС).

МЕҲНАТ ВА ИЛМ

«Биз умримизнинг энг яхши қисмини меҳнатда ўтказамиз.

Шундай ишлай билиш керакки, токи ишингиз енгил кўчсин ва ҳамиша ҳаётий бир мактаб бўлиб қолсин».

Бундан салкам ярим аср муқаддам, Улуғ Октябрь тонгидаёқ шоир ва революционер, олим ва ташкилотчи, меҳнатни ҳамда бошқаришни илмий асосда ташкил қилиш совет системасининг асосчиларидан бири Алексей Капитонович Гастев шундай деб ёзган эди. Бу сўзларда меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш совет системасининг асосий мақсади, йўналиши, бутун моҳияти, энг аввало у меҳнаткашга ғамхўрлик қилишни, унинг ишини енгиллатишни кўзда тутиши қатрада қуёш акс этгандек баён этиб берилган.

НОТнинг совет системаси — шундай шарофатли ва келажаги порлоқ меҳнат билан илм иттифоқидир.

Шунинг учун ҳам доҳиймиз Владимир Ильич Ленин Совет давлатининг биринчи кунлариданоқ меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга алоҳида эътибор берди ва меҳнат билан илм иттифоқининг совет системасига асос солинишида катта ғамхўрлик кўрсатди. Йигирманчи йилларда Ленин НОТнинг дастлабки ячейкаларидан бўлган «Вақт лигаси»га Фахрий раис қилиб сайланганн, бутун мамлакатда НОТни эгаллаш ва жорий қилиш юзасидан оммавий юриш бошланиб кетгани бежиз эмас.

Эндиликда НОТ яна ҳам чуқур маъно касб этмоқда, уни жорий этиш эса ҳар қачонгидан актуал масала бўлиб қолди. Энди у ҳозирги замон фани ва техникаси ютуқлари даражасидаги меҳнатни ташкил этиш системасини ву жудга келтиришни тақозо этмоқда. Бунинг учун йигирманчи йилларда НОТ соҳасида қилинган ишларни тарих деб қарамай улар ни миридан-сиригача ўрганиш керак. Бусиз НОТнинг ривожланишини тасаввур этиб бўлмайди.

Партия ва ҳукуматимиз В. И. Ленин кўрсатмаларини ривожлантира бориб, меҳнатни ва бошқаришни илмий асосда ташкил қилишга алоҳида эътибор бераётгани шундан. КПСС XXIII съезди қарорларида эса бу соҳадаги иш лар кўламини янада кенгайтириш алоҳида кўрсатиб ўтилди. Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бир ёки бир неча кишининг иши эмас. У биргина директор ва бош инженерга, цех бошлиғи ва мастерга тааллуқли иш эмас, балки у каттадан-кичик ҳаммага-министрдан тортиб ишчигача тааллуқли ишдир. Иш қанчалик яхши, оқилона ташкил этилса, ишлаб чиқаришни бошқариш қанчалик усталик билан, санъаткорона олиб борилса, натижа шунча яхши бўлаверади, харажатлар шунча камаяверади.

Мана, шунинг учун ҳам НОТга кенг ва оқ йўл очиб берилмоқда, унинг оташин тарғиботчилари, тарафдорлари, ташаббускорлари ортгандан ортиб бормоқда. Ишнинг кўзини билиб, сабот-матонат билан меҳнатни ҳамда бошқаришни илмий асосда ташкил қилиш — ишлаб чиқариш самарадорлигини беқиёс кўтаравeради. Тошкент, Фарғона, Қўқон ва Самарқанд илғор саноат корхоналари тажрибаси шундан далолат бермоқда.

Фарғона шаҳар партия комитети бу ишга алоҳида эътибор бериб, ташаббускор партия ташкилотларини қўллаб-қувватлаш, уларнинг иш тажрибасини оммалаштириш йўлини тутмоқда. Ҳозир шаҳар партия комитети қошида инженерлар кенгаши ишлаб турибди. Бу кенгаш фаолияти олий маълумотли мутахассислар ишининг самарасини кўтаришга қаратилган.

Тан олиш керакки, НОТ дадил қадамлар қўяётган бўлса-да, булар ҳали дастлабки қадамлар, холос. Бу ишга ҳали республика миқёсида етарли эътибор берилаётир деб айта олмаймиз. Айниқса, қишлоқ хўжалигида аҳвол ташвишли, меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш ҳали қўл урилмаган қўриқлигича қолаётир. «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси ташкилотлари ва корхоналари ўзларида НОТни жуда суст жорий этаётирлар, шунга қарамай улар колхоз ва совхозларда меҳнатни илмий асосда ташкил этишга етарли ёрдам кўрсатмаётирлар.

Утган ярим аср давомида меҳнатни илмий асосда ташкил қилишнинг совет системаси ривож топа бориб камолатга етди. Бу соҳада жуда катта ва қимматли тажриба тўпланди. Шу ҳақда озмунча китоблар нашр қилинмади. Улар орасида ҳали ҳам ўз актуаллигини йўқотмаган, шу кунларда ҳам фойдаланиш мумкин бўлганлари оз эмас. Аммо шунга қарамай нашриётларда НОТ бўйича адабиётларни қайта нашр қилишга ҳануз эътибор берилмай келаётир. Нашриёт планларида НОТ бўйича адабиётлар йўқ даражада. Ҳозир НОТ асосчилари А. Гастев ва П. Керженцевларнинг китобларини ҳеч қаердан топиб бўлмаётир. Уларнинг асарлари ўзбек тилига таржима қилинмаган.

Яна шу нарса сир эмаски, ҳали ҳам олий ўқув юртларини битириб чиқаётган ёш мутахассислар меҳнатни илмий асосда ташкил қилишнинг совет системаси ҳақида етарли тушунчага эга эмаслар. Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, илмий-тадқиқот институтлари бу соҳада йўл қўйиб келинаётган камчиликларга барҳам бериш чораларини кўришлари зарур.

Эндиликда қатор саноат корхоналарида НОТ бўлимлари, бюро ва лабораториялари ишлаб турибди. Лекин улар етарли мутахассислар ва асбоб-ускуналарга эга эмас.

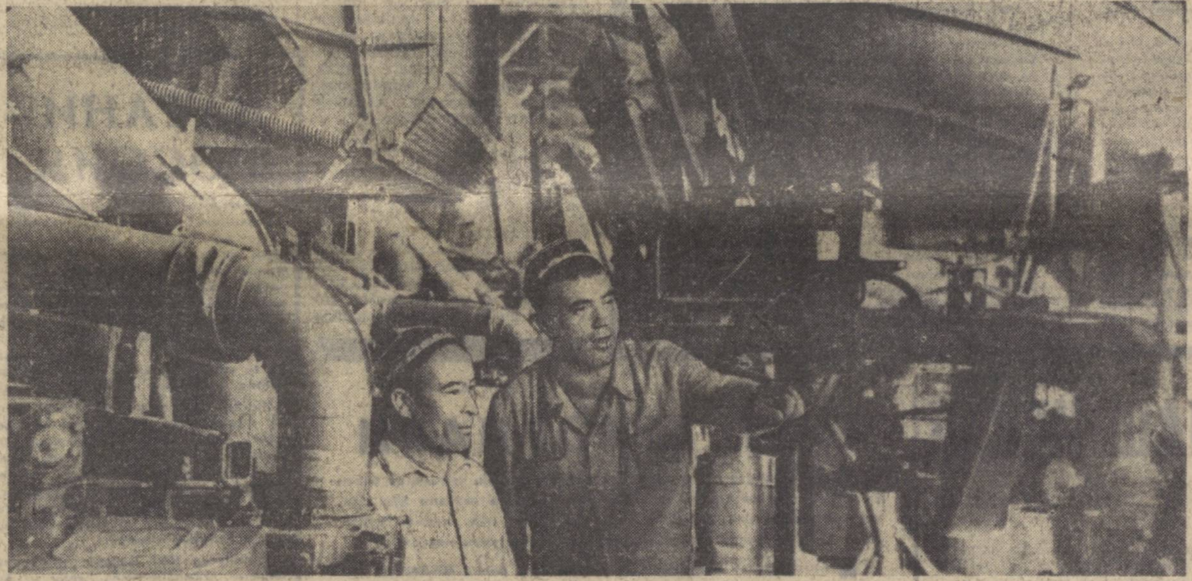

АНДИЖОН области. «Савай» совхозининг механизаторлари пахта йиғим-теримига яхши тайёргарлик кўришди. Қарийб барча техника ремонтдан чиқарилиб теримга тахт қилиб қўйилди. Суратда: «Октябрь 50 йиллиги» бўлимининг бошқарувчиси Содиқжон Каримов ва агроном Ҳаким Каримов техника ремонти сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

Расмий хабарлар

Халқаро «Жаҳон энергетика конференцияси» ташкилоти еттинчи конгрессининг қатнашчиларидан катта бир группаси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. Бу конгресс Москвада бўлиб ўтган эди.

Буюк Британия, Канада, Франция, Германия Федератив Республикаси, Швеция, Бразилия ва Австралия мамлакатларининг конгрессда қатнашган делегатлари 25 август кечқурун Тошкентга келдилар.

* * *

Мен Ўзбекистонда шу республиканинг ажойиб ўтмиши ва ҳозирги ҳаёти билан танишиш имкониятига эга бўлдим. Бу танишиш менда ғоят кучли таассурот қолдирди, — Халқаро журналистлар ташкилотининг президенти Жан-Морис Эрман республика бўйлаб қилган ўз саёҳатини ана шу сўзлар билан якунлади.

26 августда уни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг раиси, Ўзбекистон журналистлар союзи правлениесининг раиси З. И. Есенбоев қабул қилди. (ЎзТАГ).

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари КПСС XXIII съезди қарорларини бажариш юзасидан партия ташкилотининг ташкилотчилик ва сиёсий ишларини кучайтириш тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камоловнинг докладини муҳокама қилдилар.

Автоном республикада капитал қурилишни тубдан яхшилаш чоралари тўғрисидаги иккинчи масала юзасидан область партия комитетининг иккинчи секретари Б. А. Новицкий доклад қилди.

Техника тараққиётининг байроқдорлари

ТИНИБ-ТИНЧИМАСЛАР

Тушки овқатланиш пайти. Транспортчилар одатдагича бугун ҳам соя-салқин, шинам жойда дам олишиб ўтиришибди. Улар машиналарнинг ҳаракати ва ҳолати, эҳтиёт қисмга бўлган эҳтиёж, давлат планларининг бажарилиши тўғрисида ўзаро суҳбатлашаётир.

— Заб иш бўлди-да, — гап қотди бир йигит. —Энди автобуслар ифлос, чанг ҳолда парк эшигидан ичкарига кирмайди. Машина чангини тозалайдиган установка ўрнатилганидан барча хурсанд. У хўжаликка катта наф ҳам келтиради.

Чанг тозалайдиган установканинг ижодкорлари кимлар? Бу ишга корхона бош инженери Сотволди Азимов бош бўлди. 1-колонна бошлиғи Турғунбой Обидов, слесарь Аким Селимов ўртоқлар бу тадбирни амалга оширишда жонкуярлик намунасини кўрсатдилар. Ҳар қандай таклиф ҳам маълум даражада наф келтиради. Тийиндан сўм, сўмдан минглар, миллионлар ҳосил бўлади. Таксимотор паркидаги ишдан қайтган машиналарни кўз олдимизга келтирамиз. Йўлакпар, ўриндиқлар шундай чанг бўладики, уни фаррош тозалаб улгирмас эди. Оғир меҳнатли бу юмушни енгиллатиш кераклиги корхона мутахассисларини ташвишлантириб қўйди.

Ўйлашди, излашди. Ниҳоят мақсадга эришилди. Чангни қўплаб оладиган мана шу установка ижод қилинди. 10 киловатт кучга эга бўлган мотор ўрнатилган машина жуда қўл келмоқда.

— Биз ясаган «чанг ҳўплагич» установка, — дейди ўртоқ Азимов, — қўл меҳнатини анча камайтиради. Масалан, битта автобусни тозалаш учун 5-6 минут вақт кетган бўлса, энди бу иш 3-4 минутда бажарилябти. Бошқача қилиб айтганда, бир кунда 150 автомашинани тозалаш учун сарф бўлаётган хизмат 10 соатга қисқарди Шу йўл билан йил охиригача парк установкани ишлатиш ҳисобига 600 сўмга яқин соф фойда олади.

Республика Автотранспорт ва тош йўллар министрлигига қарашли Тошлоқ автобус таксимотор паркида ихтирочилик, рационализаторлик таклифлари билан танилаётган кишилар кўпаймоқда. Илгари бу ерда пломба учун кўплаб рангли металл-қўрғошин керак бўлар, металл эса қийинчилик билан топилиб тайёрланарди. Автопарк ходимлари бу қийинчиликдан чиқиш йўлини ҳам топиб олишди. Темирчи Ҳусанбой Яминов, механиклардан Турғунбой Обидов ўртоқларнинг изланишлари натижасида қўрғошин пломбани паркда тайёрлаш ўзлаштирилди.

Ҳозир, — дейди парк директори ўртоқ Т. Эгамбердиев, — ички ресурсларни ишга солиб яхши натижаларга эришаётирмиз. Илгари пломба очилгандан сўнг ташлаб юборилларди. Энди фойдаланилган эски пломбаларни исроф қилмасдан, қайта ясаб, янгилаб тағин фойдаланаётирмиз. Шу сабабдан ҳозир пломба тайёрлаш икки баравварга кўпайди. Йил давомида рангли металлдан 700 килограмм тежаб қолинади. Бу жиҳатдан коммунист И. Комиловнинг хизмати катта. Ўртоқ Комилов пломбанинг эскисини келтириб омборга топширмагунча янги пломба берилмаяжагини ўзига қоида қилиб олди. Бу, унинг энг яхши хислатларидан биридир.

Директорнинг ҳикоя қилиб беришига қараганда, автопарк слесари ўртоқ А. Салимов ҳам техника тараққиётининг ташаббускори сифатида майдонга чиққан. У тросни шу ерда, паркда улашни амалга оширишни таклиф этди. Таклиф катта иқтисодий фойда келтирмоқда Илгари трос бошқа ерга юборилиб, уларга кўплаб харажат сарфланарди. Йўл оворагарчилигини айтмайсизми. Трос паркда уланиб-пайванд қилинаётганлиги натижасида анча миқдорда материал ҳамда маблағ тежаб қолинмоқда. Парк бухгалтериясининг ҳисобига қараганда, ана шу таклифдан ҳар йили 360 сўмдан кўпроқ наф кўрилади.

Техника тараққиёти йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаётган кишиларнинг иши муносиб тақдирланмоқда. Илғор иш усуллари, прогрессив технология дадил амалга оширилябти.

У. АЛИЕВ.
Марғилон шаҳри.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети сабзавот ва картошка сотиш ҳамда топшириш планини бажариш соҳасида областлар, районлар ва хўжаликлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1968 йил 1 августга бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Андижон областига** (область партия комитетининг секретари **Раҳимов,** область ижроия комитетининг раиси **Қаюмов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Кўчқоров,** область матлубот союзи правлениесининг раиси **Қодиров** ўртоқлар) берилди. Байроқ Фарғона областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Фарғона областининг **Охунбобоев районига** (район партия комитетининг секретари **Назиров,** район ижроия комитетининг раиси **Қаюмов,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Абдураҳмонов** ўртоқлар) берилди. Байроқ Тошкент областининг Калинин районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Самарқанд районидаги **«Москва»** колхозига (раиси **Асадов,** партия ташкилотининг секретари **Худойқулова** ўртоқлар) берилди. Байроқ Андижон районидаги Охунбобоев номли колхоздан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент область. Калинин районидаги **«Партия XXI съ[illegible]** **совхозига** (директори **Қам[illegible]ров,** партия ташкилотининг секретари **Мэлибоева,** иш[illegible]лар комитетининг раиси **Аб[illegible]лаев** ўртоқлар) берилди. Байроқ шу райондаги «Кор[illegible] совхозидан олиб берилди[illegible]

ФАН МЎЪЖИЗАСИ

МЕҲНАТНИ ИЛМИЙ АСОСДА ТАШКИЛ ЭТИШ ТАЖРИБАСИДАН

Тошкент тўқимачилик комбинатининг иккинчи йигирув фабрикасида ҳам меҳнатни илмий асосда ташкил этиш борасида баракали ишлар қилинмоқда. Суратда: (чапдан) — меҳнатни илмий асосда ташкил этиш группасининг ишчан аъзоларидан Г. Эфтимиадис, А. Артемьева, К. Содиқова ва С. Воднев ўртоқлар янги приборнинг серҳосият иш якунлари ҳақида суҳбатлашмоқдалар. И. Глауберзон фотоси.

ОЙДИН ЙЎЛДАН

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА МЕҲНАТНИ ИЛМИЙ АСОСДА ТАШКИЛ ЭТИШ ТАЖРИБАСИДАН

Ўтган йили Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фабрикасида янги кенг истеъмол моллари цехи ишга тушириլиб, илгари арзимас баҳода сотиб юборилаётган чиқинди-лаҳтаклардан болалар учун бежирим кийимлар тикиш йўлга қўйилди. Бу корхона учун ҳам, аҳоли учун ҳам қўл келиб қолди.

Фарғонадаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 8-қурилиш тресги коллективи республикада биринчи бўлиб объектларни сетевой график асосида қуришга киришган эди. Эндиликда трест инженерларининг ўзи шундай графикларни ишлаб чиқиб, бир қатор объектларни шу илғор метод асосида қуриш имконини очиб бераётирлар.

Қувасой цемент комбинатида эса эндиликда қатор технологик жараёнларни изотопли асбоблар назорат қилиб турибди. Телемеханика ва автоматика куйдириш печлари машинистларга ёрдамга келди. Уларни ҳозирнинг ўзида тўла маънода машинист-операторлар дейиш мумкин. Комбинат дирекцияси яқин келгусида бутун печларни диспетчерлик пультидан туриб бошқаришни йўлга қўйишни мўлжалламоқда.

Фарғона тўқимачилик комбинатида иш кунидан тўла фойдаланиш ва созловчиларни тўғри жойлаштириш ҳисобига йигирувчилар сони камайтирилиб, уларнинг меҳнат унумдорлигини бир қадар кўтаришга эришилди.

Қўқон электр машинасозлиги заводида экспериментал участка ташкил этилиб, бу ерда қатор муҳим ишлар технологияси ишлаб чиқилди, янада мукаммал ва унумдор машина-ускуналарнинг янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Фарғона ёғ-мой комбинатида ўтган йили меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш юзасидан ходимларнинг 120 га яқин таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Бу меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш йўлида қўйилган қутлуғ қадамлардир. Эндиликда бу ҳақда ҳамма ерда, йиғилишларда ҳам, учрашувларда ҳам, оддий ишчилар ўртасида ҳам яхши гапларни эшитиш мумкин. Борган сари НОТнинг тарафдорлари, ташкилотчилари ҳамда оташин тарғиботчилари кўпайиб бораётир. Чунки НОТ — меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш — бу давр талаби, даъвати бўлиб қолди.

Областимизда НОТга кенг ва оқ йўл очиб берила бошланди. Дастлабки натижалар эса, унга бўлган ҳурмат ва муҳаббатни янада оширмоқда. Қаерда меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга алоҳида эътибор берилаётган бўлса, ўша корхонада иш енгил кўчмоқда, меҳнат унумдорлиги кескин кўтарилиб, аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш кўпаймоқда. Бунинг натижасида эса кўрилаётган фойда ва моддий рағбатлантириш фондига ажратилаётган ажратмалар кўпайиб, ишчиларнинг маошлари ҳам кўтарилиб бораётир.

Область корхоналарининг ҳар бирида НОТни жорий этиш турлича ташкил этилмоқда. Бу тушунарли. Чунки бундай катта ишда айниқса, шаблонга йўл қўйиш мумкин эмас. Меҳнатни илмий асосда ташкил қилишнинг ўзи шаблонни кўтармайди. Шунинг учун ҳам бир ерда — НОТ лабораториялари, иккинчи жойда — НОТ бюролари, учинчи бир ерда — НОТ бўлимлари ташкил этилмоқда. Улар ўз олдиларида турган масалаларни ҳам турлича ҳал қилишмоқда. Ҳозирнинг ўзида областда НОТни жорий этишнинг асосий йўналишлари аниқланиб қолди. Бу — ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва уни бошқаришнинг янги формаларини жорий этиш, иш жойларида кулайликлар яратиш, саноат эстетикасини жорий қилишдир.

Фарғона ёғ-мой комбинати коммунистлари областда меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг ташаббускорлари ва байроқдорлари бўлиб чиққан эдилар. Ҳозиргача улар бу муҳим ишда тўплаган катта тажриба энди бошқаларга қўл келмоқда. Шаҳар партия комитети бу тажрибани ўрганиш юзасидан комбинатда корхона партия ташкилоти секретарлари, бош инженерлар ва НОТ бюролари ҳамда бўлимлари раҳбарларининг семинарини ташкил этди. Бу семинардан тегишли хулосалар чиқарилди.

Шу билан бирга областда ҳали меҳнатни ва бошқаришни илмий асосда ташкил қилишга эътибор бермай келаётган корхоналар оз эмас. Яқинда Марғилон шаҳар партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум шаҳар коммунистлари НОТни ишлаб чиқаришга қандай жорий этаётганини муҳокама қилди. Шунда бу ишда муҳим камчиликларга йўл қўйиб келинаётгани, баъзи жойларда НОТга етарли баҳо берилмаётгани, уни кампания тариқасидаги иш деб қаралаётгани маълум бўлиб қолди.

Масалан, шундай йирик Марғилон ипак комбинатида НОТ бўлими ўтган икки йил ичида атиги 60 минг сўм фойда берадиган ўттизта тадбирни ишлаб чиқаришга жорий этишга муваффақ бўлди. «Атлас» фирмасида эса ҳал бўлмай турган бир қанча масалалар бўлишига, ишлаб чиқариш планлари катта қийинчиликлар билан бажарилаётганига қарамай меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга астойдил киришилгани йўқ. Трактор ремонти заводида бўлса НОТ ҳақида фақат оғизда гап бор-у, ишнинг тайини йўқ.

НОТ бўлимларида мутахассисларнинг камлиги ҳам бу ишнинг оқсашига сабаб бўлаётир. Масалан, Фарғона тўқимачилик комбинатида НОТ бюросида атиги бир неча киши ишламоқда. Яқинда Минск соатсозлик заводида бўлган бир группа фарғоналик мутахассислар бу корхонада Фарғона тўқимачилик комбинатидагидан икки баробар кам одам ишласа-да, НОТ бўлими қирқ кишидан иборатлигини кўриб келишди. Область корхоналарининг раҳбарлари бу масалада Минск соатсозларидан ибрат олишса ёмон бўлмасди.

Фарғона областининг меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш ташаббускорлари бу йўлда анча ибратли ишлар қилиб қўйдилар, яхшигина натижаларга эришилди. Бу — область корхоналарида меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш ишини янада яхшилаш, чуқурлаштириш, миқёсини кенгайтириш, унга оммавий тус бериш мумкинлигини кўрсатмоқда. Фарғона коммунистлари худди шундай ойдин йўлдан бораётирлар.

ДАВР ДАЪВАТИ

Йил бошида коллектив ўртасида НОТ бўйича анкета ўтказган эдик. У жуда катта ички резервларимизни аниқлаб олишга имкон берди. Жавоб қайтарилган 700 дан ортиқ анкетада меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга доир юздан ортиқ таклифлар бор эди. Улар бир қарашда аҳамиятсиздай бўлиб кўринса-да, аслида меҳнат унумдорлигини кўтаришга қаратилгани билан қимматли эди. Биров иш жойида меҳнат шароитини яхшилашни, бошқаси оғир қўл меҳнатини осонгина механизациялашни, яна бошқаси маҳсулотнинг исроф бўлишини камайтиришни таклиф этар эди. Энг муҳими, меҳнатни ташкил этиш масаласига ишчиларимиз бефарқ қарашмади. Бу хусусда, ҳар ким ўз таклиф-мулоҳазасини айтишга ҳаракат қилганини кўрдик. Бошқача айтганда НОТ ишчиларга ёқиб тушди. Улар кўпдан иш шароитининг яхшиланишини, меҳнатнинг илмий асосда ташкил қилинишини орзу қилиб келишаётган экан.

Анкета вақтида тушган таклифлар ҳозирга қадар деярли ишлаб чиқаришга жорий этиб бўлинди. Буларнинг ҳаммаси комбинатга ярим миллион сўмликка яқин фойда келтирди. Унинг қарийб ярми эса меҳнатни илмий асосда ташкил қилишга тааллуқли таклифларга тўғри келади. Шунинг ўзи ҳам меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш беш йилликнинг катта ички резервларидан бири эканини кўрсатиб турибди.

Анкетадан кўзда тутилган яна бир мақсад — ишлаб чиқариш участка ва цехларида меҳнат унумдорлигини кўтаришга тўсиқ бўлиб турган сабабларни аниқлаш эди. Бошқача айтганда, ишчилар ёрдамида иш оғир кўчаётган жойларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш юзасидан келгуси йилларга мўлжалланган НОТ планлари тузиб олиш эди. Шундай қилдик ҳам. Эндиликда бир қанча ишлаб чиқариш участкалари учун НОТ планлари тузиб олинган. Булар фақат ишчилар иш жойидаги меҳнатни ташкил қилишгагина алоқадор эмас. Унда баъзи участкаларда янги техника ва технологияни жорий қилиш, баъзи цехларни реконструкция қилиш, саноат эстетикаси ҳамда бошқа масалалар ҳам кўзда тутилган.

Комбинатда энг оғир участкалардан бири — уруғлик хўжалиги участкаси эди. Бу ерда қўл меҳнати харажатлари жуда катта бўлиб иш шароити ҳам ёмон эди. Шунинг учун ҳам биринчи галда шу участка учун НОТ планлари тузиб чиқишга киришилди. Мутахассислардан ташкил топган 16 кишилик ижодий бригада бир қанча вақт шу уруғлик хўжалигидаги меҳнат шароитини таҳлил қилиб чиқди. Сўнг уруғлик хўжалиги участкасида меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш плани ишлаб чиқилди. Уни амалга ошириш эса бир йилга мўлжалланган. Бу НОТ планини ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун 3200 сўм маблағ сарф этилади. Ундан кўриладиган фойда эса уч баравар катта бўлиб, 10 минг сўмни ташкил қилади. Ҳозиргача уруғлик хўжалиги участкаси НОТ планидаги ишларнинг анчагина қисмини бажариб қўйилди.

Худди шунингдек, НОТ планига мавжуд мойларни реактив усулда парчалаш цехини реконструкция қилиш ҳам киритилган. Бу тадбирнинг амалга оширилиши йилига 480 минг сўмлик фойда кўриш имконини беради. Энг муҳими цехда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳозиргидан икки баравар ортади.

Ҳозир комбинатимизнинг НОТ жонкуярлари яна иккита цех-ёғ қадоқлаш ва идиш цехлари учун НОТ планларини тузмоқдалар. Шундай қилиб, беш йилликнинг қолган уч йили ичида биз комбинатнинг ҳамма цех ва участкаларида меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш планларини тузиб чиқиб, уни амалга ошириш ҳисобига меҳнат унумдорлигини 5,5 процент кўтаришга эришишни мўлжаллаб турибмиз. Бу эса, беш йиллик охиригача яна 1 миллион 650 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришимизга имкон беради.

Комбинатимизда эндиликда НОТ масаласи биринчи планга чиқиб қолгани шундан. У ҳаёт талаби, давр даъвати ҳамдир.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Фарғона ёғ-мой комбинатининг директори.
Л. БЕЗЗУБОВА,
комбинат НОТ лабораториясининг бошлиғи.

МИНУТНИНГ ҚАДРИ

«Биз бошқа ҳамма қимматли нарсаларни қатралаб йиғиб, асраб қўлга олишимиз мумкин, вақт эса бетўхтов ўтаверади, ҳар секундда бизнинг ихтиёримиздан чиқиб кетаверади. Бекор ўтган вақт — қайтмас ўлик вақтдир». Бундан қирқ беш йил муқаддам П. Керженцев «Вақт учун кураш» китобида шундай деб куйиниб ёзган, шу китобда қимматли вақт қандай бекорга ўтиб кетаётганини, бу хўжасизликка қандай чек қўйиш кераклигини кўрсатиб беришга ҳаракат қилган эди.

Гап олиш керакки, бекор ўтаётган вақт ҳали ҳам оз эмас, бундай йўқотиш ҳали ҳам бизга қимматга тушмоқда. Фарғона азот ўғитлари заводи директорининг ўринбосари С. Крамер яқинда бўлиб ўтган бир йиғилишда шу хусусда тўхталиб ўтди. Бир қанча одам ишлайдиган корхонанинг атиги ўн беш минут тўхтаб қолиши давлат учун бир неча юз сўмга тушишини ҳисоб-китоб қилиб берди. Вақтинг кетди, нақдинг кетди, дегани шуда. Фарғона область статистика бошқармасининг берган маълумотларига қараганда ўтган йили область саноат корхоналарида ишдан қолишлар 70 минг киши-кунини ташкил этибди. Корхоналарнинг кунлик тўхтаб қолишлари 10 минг киши-кунидан ошиб кетган.

Керженцев ўзининг «Вақт учун кураш» китобида махсус «Вақт» деган жетонлар ишлаб чиқаришни таклиф этади. Бундай жетонга эга бўлган ҳарбир киши ўз устига маълум мажбуриятлар олиши, йиғилишларга ўз вақтида келиши, белгиланган вақтда ишга тушиши, вақтдан тежаши, бекорчилик ва бефарқликка қарши курашиши керак, дейди у. Бу шубҳасиз, кишини вақтнинг қадрига етишга ўргата борган бўларди.

М. УМАРОВ.
Фарғона область партия комитети енгил саноат бўлими мудири.

ВАТАНИ — РОССИЯ

Кўпларимиз ҳалигача НОТ ватани — Америка деб ўйлаб юрардик. Ҳатто шу вақтга қадар кўпгина олим ва практиклар ўз асарларида ишлаб чиқаришни бошқариш ва меҳнатни ташкил қилиш ҳақидаги илмнинг туғилишини америкалик инженер Тейлорнинг номи билан боғлаб келишарди. Ҳақиқатда эса, у бу соҳада жуда катта иш қилган бўлсада, бу илмни биринчи очиш, унга доя бўлиш шарафига муяссар бўлмаган.

Яқинда биз фарғоналик бир группа инженерлар Москвадаги Первомайск район партия комитетида бўлганимизда НОТ тарихига доир қизиқ фактларга дуч келдик. Район партия комитетининг лектори, Первомайск район корхоналарида НОТнинг оташин тарғиботчиси А. Мильников шу ҳақда гапириб берди.

Ҳақиқатда НОТ ватани — Россия, бизнинг мамлакатимиз, деди у. Аслида ҳам НОТ тарихи Москванинг худди шу районидан бошланади. Бундан юз йил муқаддам, ўтган асрнинг олтмишинчи йилларида Москва олий техника ўқув юрти (ҳозир у Бауман номида) ишлаб чиқариш устахоналарида токарлик, слесарлик, темирчилик ишларига ўргатиш бўйича энг янги ва мақбул метод ишлаб чиқилиб, амалда қўлланилади. Бу метод ишчининг тўғри меҳнат қилиш қоидаларини эгаллаб олишига асосланган бўлиб, ҳунар ўргатиш муддатини ўн-йигирма баробар қисқартириш имконини берган.

Кейин бу «рус методи» билан Америка Қўшма Штатларининг Пенсильван ва Вашингтон университетлари қизиқадилар. Массачусет технология институтининг президенти доктор Руикл эса «Москва олий техника ўқув юрти устахоналарида амалий механикани ўтиш системаси ҳақида» илмий конференцияда доклад қилади. Ўша вақтда бу доклад текстининг бир нусхаси Москва олий техника ўқув юрти директори номига ҳам жўнатилган экан. Америкалиқлар ўша вақтдаёқ бу «рус методи» вақт ва маблағ-пулни тежаб қолишини таъкидлайдилар.

Шулардан кўриниб турибдики, НОТ ватани — Россия, бизнинг мамлакатимиз, унинг тарихи Москва олий техника ўқув юртидан бошланади. Биз бу билан фахрланишимиз мумкин.

М. ГАЙСИН.
Фарғона нон комбинатининг директори.

ҚАНДАЙ ИШЛАШ КЕРАК

Тартиб-қоида

Биз умримизнинг энг яхши қисмини меҳнатда ўтказамиз.
Шундай ишлай билиш керакки, токи ишингиз енгил кўчсин, ҳамиша ҳаётни бир мактаб бўлиб қолсин.

А. К. ГАСТЕВ.

Гастевнинг худди шу «Қандай ишлаш керак» эсдалиги бир вақтлар Халқ Комиссарлари Совети Раиси В. И. Лениннинг қабулхонасида деворда осиғлиқ турарди. Биз уни биринчи марта ўзбек тилига таржима қилиб эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз.

Биз идора столида ўтириб ишлаймизми, чилангарлик устахонасида эгов билан эговлаймизми, ёки ер ҳайдаймизми, хуллас, ҳар қачон шу меҳнатга бардош ҳосил қилишимиз ва аста-секин унга кўника боришимиз керак. Мана булар ҳар қандай иш учун биринчи галдаги асосий тартиб-қоидалардир:

1. Ишга қўл уришдан аввал унинг ҳамма томонларини ўйлаб олмоқ керак. Шундай ўйлаб олиш керакки, оқибат калладаёқ тамомила тайёр ишнинг модели ва иш усуллари тартиби вужудга келсин.

2. Ҳамма асбоб-ускуналарни тайёрламай ва уларни ишга созламай туриб, ишга қўл урмаслик зарур.

3. Иш жойида беҳуда туртинмаслик, овора бўлмаслик ва кераксиз нарсалар орасидан керагини излаб юрмаслик учун ҳеч қанақа ортиқча нарса бўлмаслиги шарт.

4. Ҳамма асбоб-ускуналар ва мосламаларни ўйлаб ўтирмай топиб олиш мумкин бўлсин учун улар муайян тартибда жойлаштирилиши лозим.

5. Ҳеч вақт ишга бирдан, дар[illegible] киришмаслик керак, ўриндан сапчиб туриб кетмаслик, [illegible]-секин ишга киришиш [illegible]

[illegible] Иш мобайнида фавқулодда [illegible] нарсада устун чиқиш [illegible] ёки шериклар билан даст[illegible] [illegible]моқ учун баъзан зўр бер[illegible] [illegible]ҳам керак. Бунақа пайт[illegible] [illegible] бирданига кучайиш ке[illegible]мас, аввал чамалаш, гав[illegible] [illegible] ақл-идрокни шунга мос[illegible] [illegible], бир сидра куч йи[illegible]ш, сўнг енгилгина синаб-пайпаслаб кўриш, кетадиган кучни чамалаш ва шундан кейингина зўр бериш керак.

7. Кучайиш ва пасайиш бўлмаслиги учун иложи борича биртекис ишлаш керак, қизиқ устида, кучайиб ишлаш кишини ҳам, ишни ҳам бузади.

8. Ишлаш мобайнида гавдани шундай тутиш керакки, токи у ишлаш учун ўнгай бўлсин ва шу билан бирга гавдани бекорга оёқда тутиб туришга ҳеч бир куч сарфланмасин.

9. Иш вақтида албатта, дам олиб туриш керак. Оғир ишда тез-тез, имкони борича ўтириб ҳордиқ чиқариш лозим, енгил ишда эса ора-сира бўлса-да, бир хилда дам олиш керак.

10. Ишлаб турган вақтда овқатланмаслик, чой ичмаслик керак. Фақат жуда иложи бўлмай кетганда чанқоқни босиш учунгина чой ичиш мумкин.

11. Агар иш юришмай қолса дейлик, ҳовлиқмаслик керак, яхшиси танаффус қилиб ўйлаб олиш ва секин ишга киришиб кўриш, ҳатто ўзингни тийиш учун атайлаб секинлаш керак.

12. Ишлаб турган вақтнинг ўзида, айниқса, иш юришмай қолганда танаффус қилиш, иш жойини тартибга келтириш, асбоб-ускуна ва материалларни ихлос билан жой-жойига қўйиш керак.

13. Асосий ишга алоқаси бўлмаган бошқа бир юмуш билан ишдан четланиш керак эмас.

14. Жуда ярамас бир одат бор, у ҳам бўлса, иш муваффақиятли тугаши билан уни дарҳол намойиш қилиш: бундай ҳолда албатта, чидаб туриш, бошқача айтганда, муваффақиятга кўникиш, ўз завқингни жиловлаш, уни ичингда сақлаш керак, акс ҳолда бошқа сафар муваффақиятсизликка дуч келинса, ирода «заҳарланади» ва иш кўнгилга тегиб қолади.

15. Бутунлай муваффақиятсизликка учраганда ишга енгил қараш, хафа бўлмаслик керак.

16. Иш тугагандан кейин ҳамма нарсани, ишни ҳам, иш жойини ҳам, асбобларни ҳам йиғиштириб қўйиш керак, токи яна ишга киришилганда ҳамма нарсани дарҳол топиш мумкин бўлсин ва ишнинг ўзи кўнгилга тегмайдиган бўлсин.

А. ГАСТЕВ.

НОТ ШИОРЛАРИ

● Пролетариат қўлга киритган ишлаб чиқариш қуроллари билан ўз умрини ўтказиш учунгина ҳокимият тепасига келгани йўқ, балки уни юксакликка кўтариш, улуғлаш ҳамда кўз кўриб, қулоқ эшитмаган суръатни ҳаммага намойиш қилиш учун келган.

● Бизга фақат МАДАНИЯТНИНГ ўзи эмас, балки МАДАНИЙ кўрсатма ҳам керак.

● Мажлисларда нотиқ ўз сўзини бирор таклиф билан тамомламас экан, у сўз олишининг ҳожати ҳам йўқ.

● Нобоп асбоб билан ишлаш — иш эмас, овворагарчилик.

● Машинани нотўғри ўрнатиш унинг тез кунда бузилишига олиб келади. Ходимни иш жойига нотўғри тайинлаш — профессионал касаллик ва паст меҳнат унуми манбаи бўлади.

● Ишинг юришмаётганда папиросга хирс қўйма, яхшиси чуқур нафас ол.

● Биладиган, лекин уқуви йўқ киши двигателсиз механизм билан баравар.

● Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш — бу қатъий тажрибани ҳисобга олишга асосланган ташкилий ишдир.

„Таштекстильмаш» заводида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалаларини ҳал этиш мақсадида тузилган ижодий группа аъзолари яхши ишламоқда. Суратда: (чапдан-ўнгга) — ижодий группа аъзоларидан мастер П. Долгушин, технолог Т. Ҳолмуҳамедов ва йиғувчи слесарь Н. Ющенко ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ТАШКИЛОТЧИГА ЭСДАЛИК

П. КЕРЖЕНЦЕВ.

Биз қуйида эътиборингизга ҳавола қилаётган «Ташкилотчига эсдалик» қоидаларининг автори Платон Михайлович Керженцев — Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбобларидан бири бўлиб, йигирманчи йилларда меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг оташин тарғиботчиси ва курашчиси сифатида майдонга чиққанлардан эди. У НОТнинг совет системасини асослаб берганлардан ҳисобланади. Унинг бу соҳада саксонга яқин ёзиб қолдирган ишлари бор.

Керженцевнинг «Меҳнатни ташкил этиш принциплари» китоби бу мавзуда биринчи яратилган совет дарслиги ҳисобланади. Китобга В. И. Ленин ўзининг «Оз бўлса ҳам соз бўлсин» асарида юқори баҳо берган. Яқинда Москвадаги «Экономика» нашриёти П. Керженцевнинг «Меҳнатни ташкил этиш принциплари» деган танланган асарларини босиб чиқарди. Унга «Ташкилотчига эсдалик» қоидалари ҳам киритилган. Бу қоидалар бундан қирқ беш йил муқаддам ёзилган бўлса-да, ҳали ўз қимматини йўқотмаган. Эндиликда ҳам уларни ҳарбир хўжалик раҳбари мукаммал билиши фойдадан холи эмас.

1. Аввал қиладиган ишингдан мурод-мақсад нима — яхши билиб, белгилаб ол. Сўнг алоҳида эътибор берилиши керак бўлган бош мақсадни ва иккинчи даражали мақсадларни ажратиб ол. Ҳамма ишда қатнашаётганлар ўз ташкилотлари олдига қўйилган мақсадни кўра билсинлар.

2. Ишнинг аниқ ва равшан планини тузиб олгин. Бунинг учун ишни қисмларга бўлиб, муҳимларини ажрат, алоҳида қисмларни қай тартибда бажарилишига қараб жойлаштириб чиқ.

3. Иш қандай кетишини ҳам белгилаб ол. Бунинг учун иштирок этувчиларни қайси ячейкаларга тақсимлаш, уларни ўзаро қандай бирлаштириш, уларга қандай иш бериш ҳамда бошлиқ қилиб кимни қўйиш кераклигини аниқлагин.

4. Ён-атрофингга назар ташлаб қўй. Оёқда маҳкам тур, бефарқ бўлма. Иш шароитларини билиб қўй. Ҳаммасидан аввал иш жойингни ўзингга мослаштир.

5. Қўлингда бор материал билан ҳисоблашиб иш тут. Боридан фойдалана бил. Зарур асбобни топиб, ишга тахт қилиб қўй.

6. Ҳар ишни тартиби билан қил. Энг аввало ҳарбир буюмни ўз ўрнини топиб қўй. Ишни пала-партиш бажарма, балки бирин-сирин, план билан бажар.

7. Ҳар ишни вақтида қил. Кечикма. Ишлаш ва дам олиш вақтларини аниқ белгилаб ол. Ҳар минутни ғанимат бил. Буйруқ бераётиб уни қанча муддатда бажаришни тайинла.

8. Ёнингга ёрдамчилар олгин. Улар билан суҳбатлашгин, сўраб-суриштириб тургин. Ишда синаб боргин. Ҳарбирини ўзига муносиб жойга қўй. Кўпинча ўзига яраша иш топширмасликдан ёмон ходим чиқади.

9. Бошқаларга ҳам иш топширгин. Улар ҳам ишлашга ўргансин. Майда-чуйдалар орасида ўралашиб қолма. Ташкилотчининг беш қисмдан иборат асосий вазифасини унутма: а) ташкилотчи ишнинг умумий планини тузиб чиқади; б) у одамларни ишга қовуштиради; в) ишга раҳбарлик қилади; г) у иш ташкил қилувчи алоҳида қисм ва алоҳида ходимларнинг ишини мувофиқлаштиради; д) у иш устидан назорат қилади.

10. Меҳнатни ташкил қилишда иштирок этаётган ҳарбир киши зиммасига бажараётган иши учун масъулият юкла. Ҳар бир киши кимга бўйсуниши, кимдан буйруқ олишини аниқ билиши керак.

11. Берадиган буйруқларинг қисқа, аниқ ҳамда лўнда бўлсин. Ишни бажариш учун оқилона қўлланмалар туз.

Бу саҳифадаги материалларни Фарғона область мухбиримиз Муроджон МАНСУРОВ тайёрлади.

АНЪАНАЛАРИМИЗНИ ЎРГАНАМИЗ

525

Алишер Навоийнинг ахлоқий қарашлари

Буюк шоир Алишер Навоийнинг ахлоқий қарашлари унинг бутун фаолиятида ўлмас адабий меросида ўз аксини топган. Шоир ахлоқ-одоб, таълим-тарбия ҳақидаги ўз қарашларини гўзал мисраларида, турли жанрларда ёзган илмий ва адабий асарларида ифода этди. Бугина эмас, у давлат арбоби сифатида бу соҳада жуда катта ишларни амалга оширди. Меҳнаткаш халқнинг аҳволини яхшилаш, маданият ва маорифни ривожлантириш учун ҳатто шахсий маблағлари ҳисобига тўрт юзга яқин ўқув марказлари, касалхона, ҳаммом, маданий-маиший бинолар қурдирди. Илм-фан, санъат аҳлиларига ҳомийлик қилди. Навоий яратган «Хамса» ўзбек классик адабиётининг юқори чўққиси бўлса, «Хазойин ул-маоний» ва «Чор девон» тўплами жаҳон хазинасидаги асил дурдоналардир. Мутафаккир мамлакатларни забт этиш учун қўшин эмас, кишилар қалбини асир этадиган асарлар юбориш кераклигини айтганида муболаға қилмаган эди. Чиндан ҳам унинг ўзи поэзия, фалсафа, адабиёт назариясидан буюк таъсир кучига эга бўлган катта мерос қолдирди. Унинг адабий меросида ҳанузгача аҳамиятини йўқотмаган ахлоқий-фалсафий ғоялар, илғор ижтимоий қарашлар мавжланиб туради.

Навоий чуқур мантиққа эга бўлган «Туҳфат-ул-афкор», «Лисон-ут-тайр», «Маҳбуб-ул-қулуб» асарларида файласуф шоир сифатида танилди. Шоир фалсафаси Шарқ мамлакатларида асрлар давомида яратилган маданий бойликлар заминида вужудга келиб, Ўрта Осиёдаги илғор ижтимоий фалсафий фикрлар тараққиётида ўзига хос бир босқич бўлди. У ўзининг «Тарихи анбиё ва ҳукамо» (1485) деб аталган асарида Суқрот, Афлотун, Арастуль, Гиппократ ғояларини баён қиладики, бу унинг ўзигача бўлган фалсафий таълимотлардан яхши билимдон бўлганини кўрсатади. Навоийнинг ахлоқий фалсафий қарашларида ўз даври учун илғор бўлган фикрлар асосий ўринни ташкил этади. Мутафаккир ўзининг прогрессив ижтимоий-сиёсий фикрларини баъзан очиқ-ойдин ифодаламайди, балки аллегорик образлар унга мадад беради. Бу тушунарли ҳолдир. Чунки ўша даврда ислом динининг таъсир доираси жуда кенг бўлиб, руҳонийлар катта сиёсий ва иқтисодий кучга эга эдилар. Шунинг учун ҳам у ўзининг тамом шаклланган ахлоқий-фалсафий қарашлари баёнига бағишланган «Лисон-ут-тайр» асарида шундай ёзади:

Бўйла маъниким анга бўлди аён,
Айладим қушлар тили бирла баён.

Шоирнинг ахлоқий-фалсафий қарашлари аскетик сўфизмга ва исломга зиддир. Навоий соф мусулмон ҳам бўлган, мистик сўфиёна фикрларни ҳам айтган. Лекин у оптимистик пантеизмга асосланиб, одамни худонинг воқеликка айланган имконияти деб билади.

Навоийнинг «Лисон-ут-тайр» асарида ҳикоя қилинишича қушлар жамиятидаги тенгсизлик, ўз аҳамиятига қараб жой олмаслик, зоғ баландда, булбул пастда қолиб кетиши натижасида уларда ўз-ўзидан воз кечиш фикри пайдо бўлади. Худ-худ ҳаётнинг ҳақиқий маъносига эришиш учун Семурғ васлига етишиш кераклигини айтади ва ўзи бу ишга бошчилик қилади. 30 қуш Семурғ васлига етиш учун шахсий ўзликларни йўқотадилар, борлиқдаги ҳаётдан воз кечадилар. Аммо... қушларнинг излаганлари — уларнинг ўзлари экан, яъни худо одамнинг ўзи экан. Шунинг учун Навоий ҳаётнинг маъносини талқин этишда инсоннинг реал орзулари, интилишлари, манфаатларини асос қилиб олади.

Навоий ижодида инсон номи мағрур жаранглайди. У ҳамма нарсанинг аҳамияти, қимматини инсонийлик мезони билан ўлчайди.

Агар инсонга ҳилоф ҳодисалар учрагудек бўлса, одамлар уни бартараф этиш учун курашмоқлари керак. Фарҳод ва Ширин ана шундай одамлардир. Навоий динга ишонган, аммо, у руҳонийларни танқид қилади — уларни «баъзан алдамчилик ва жоҳиллик билан кун кўрувчи иблислар» деб атайди. У дўзахни ва жаннатни инкор этиб, инсон ҳаётининг маънисини диний нуқтаи назардан ҳал этишни рад этади:

Зоҳид сенга ҳуру менга жонона керак,
Жаннат сенга бўлсин, менга майхона керак.

Навоий ижтимоий — сиёсий қарашлари тарихий чекланган бўлса да, жабр-ситамлар, адолатсизлик, ахлоқсизлик иллатларини тўғри пайқай олди. Бировларнинг тўқлиги бировларнинг очлиги ҳисобига эканлигини эътироф қилиб: «Шоҳ хазинасидаги қимматбаҳо гавҳарлар денгизи ва кони — деҳқон меҳнати туфайли» дейди у «Маҳбуб-ул-қулуб» асарида. А. Навоий замона кулфатларининг йўқолишига оптимистик руҳ, чуқур ишонч билан қарайди. Унингча, кишилар фаолиятини белгиловчи икки фактор бор: 1) моддий манфаат, 2) ақл. Кўпчилик кишиларда моддий манфаат майлига берилиш устунлик қилади. Олим ва фозил кишиларда эса ақл кўрсатмаси ҳал қилувчи ўринда туради. Навоий манфаат, фойда нуқтаи назарини кўзлашни ақлнинг кучсизлигидан деб билади ва бундай ҳаракатни қоралайди. Кишилар фаолиятини моддий манфаатларни кўзлаш эмас, балки ақл ва унинг равнақи белгилаши керак дейди. Шу сабабли Навоий умр бўйи инсоф, адолатни излади тарғиб этди. У жамият ҳаётини яхшилаш, зулм ва зўрликни — ҳар қандай ёмонликни ва «ёмонларни» йўқотиш учун, яхшиликнинг ва «яхшиларнинг» ғалабаси учун ахлоқий тарбия зарур деб ўйлади.

Навоий «Маҳбуб-ул-қулуб» асарида ўз ҳаёт тажрибаларидан хулоса чиқариб, кишиларга ахлоқий камолотга эришиш учун нима қилмоқ кераклиги ҳақида насиҳатлар қилади. Навоийнинг бу асари Саъдийнинг «Гулистон», Жомийнинг «Баҳористон» асарларига ўхшаган бўлиб, яхши ва ёмон қилиқлар, хусусиятлар, яхшиликнинг натижаси ва ёмон хислатларнинг оқибати баёнига бағишланган.

Одамийлик Навоий ижодининг асосий принципи ҳамдир.

Одами эрсанг демагил одами
Оники йўқ халқ ғамидан ғами.

Бу тезисга мувофиқ у яратган қаҳрамонлар ўз бахтини бошқаларнинг бахтли бўлишида кўради. Ватанпарварлик, миллатлар дўстлиги, қаноат, меҳнатсеварлик, саховат, одоб, ростгўйлик, камтарлик, вафо ва адолатни ҳар кишининг ахлоқ нормаларига айланишини — одамийлик деб атайди. У деҳқонни «ризқ йўлини очувчи» деб таърифласа, савдогарларни бирни ўнга пулловчи қаллоб деб баҳолайди. «Саховатсиз эр — ёғинсиз абри баҳор ва ройиҳасиз мушки тотор. Мевасиз ёғоч ҳамону ўтин ҳамон, ва ёғинсиз булут ҳамону тутун ҳамон», дейди шоир.

Шарқ файласуфлари нарсаларнинг моҳиятини ифодаловчи томонларини, субстанция бўлган зарраларни «жавҳари фард» деб атаганларидек, Навоий вафони инсонийликнинг жавҳари фарди деб атайди, ижтимоий яхшиликнинг манбаи деб белгилайди. У яратган бадиий образлар вафони курашда деб биладилар, вафо йўлида ўлимдан ҳам қайтмайдилар.

Шоир гарчи А. Жомийга замондош бўлса-да, у ёмонликка муносабатда устозидан бир қадам олға кетади. Аввало, у «яхшилик қила олмасанг, борий ёмонлик ҳам қилма» дейди. Аммо, шунга қарамай ёмонлик содир этилар экан, унга қарши актив муносабатни тарғиб этади. «Ёмонларга лутфу карам, яхшиларға... зарар ва алам Мушукка риоят кабутарға офатдур, шоғол жонибин тутмоқ товуқ тухумин куритмоқдур». Шу тариқа шоир ёмонларга муросасозликнинг кескин қоралайди.

Яхшиликнинг, одамийликнинг қадрига етадиган киши ғайриинсонийликка, ёмонликка қарши курашмаса, яхшиликнинг ҳимоячиси бўла олмайди. Бу эса ҳукмрон ахлоқ назариясидаги «ҳаммани севинг» шиорига зид эди. Навоий назарида яхшилик ва ёмонлик бор экан, яхшилик барқарор бўлиши, ёмонлик инкор этилиши лозим экан, инсонда ана шунга лойиқ қобилият, қудрат, бир сўз билан айтганда — ирода эркинлиги борми? Навоий бунга ижобий жавоб беради. Навоий фикрича, одам чексиз ирода эркинлигига эга, у ўз тақдирини ўзи яратади, ўзи орзу қилган ҳамма нарсага эришиши мумкин. Шу сабабли у яратган ижобий қаҳрамонларнинг ҳар бири фаталист эмас, уларнинг интилиши, қувончлари ва қайғулари, ҳатто ҳалок бўлишларига тақдир эмас, ердаги кучлар таъсир кўрсатади. У ахлоқий камолотга интилишни ҳар бир одам учун зарурий иш деб билади, шундай интилишни талаб қилади.

Бордур инсон зотида онча шараф,
Ким ёмон ахлоқин этса бартараф.

Шундай қилиб, Навоий яшаган даврнинг талаблари ва шоирнинг унга жавобан яратган ахлоқий концепцияси, гуманизм, ватанпарварлик каби илғор ғоялари уни ўз даврининг улуғ кишиси қилиб шакллантирди. Унинг тарихга қарашлари идеалистик асосда бўлганидан жамиятдаги яхшилик ва ёмонликнинг манбаини кишиларнинг моддий ҳаёт шароитларидан эмас, субъект хоҳишидан келтириб чиқаради. Фақат бугина эмас, у жамиятдаги одамларни моддий ва маданий бойлик яратувчилар — яхшилар ва халқни эзувчилар, ёмонлар деб икки гуруҳга, 38 табақага бўлса-да, синфлар ва синфий кураш жамият ривожланишининг объектив қонунларни англашдан ҳали узоқ эди.

Шунга қарамай, унинг ғоялари тарғиб этган ахлоқ принциплари ҳукмрон синф ахлоқига зид, ҳукмрон ижтимоий-иқтисодий муносабатлар билан сиғишмас эди. Шунинг учун ҳам Навоийнинг илғор қарашлари Ўрта Осиёлик мутафаккирларнинг кейинги вакиллари томонидан ривожлантирилиб, жаҳон маънавий тараққиётида катта роль ўйнамоқда.

Я. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбек совет энциклопедиясининг бўлим бошлиғи.

ХУШХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

◆ 100 МИНГ ТОННА СИЛОС

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари траншеяларда дастлабки юз минг тонна силос бостирдилар. Бу эса, йиллик планнинг учдан бир қисмини ташкил этади.

Наманган, Қашқадарё, Сурхондарё областларининг чорвадорлари чорва қишлови учун энг кўп миқдорда ширали озуқа тайёрладилар. Сирдарё областининг хўжаликлари траншеяларда 12 минг тонна кўк массани силослаб қўйдилар. Бу ерда ўтларни ўриш ва силослаш ишида поток технологияси қўлланилмоқда. Ўсимликлар ўриб олинганидан кейин дарҳол майдаланиб, чуқурларга босилади. Бу ишларнинг ҳаммаси механизмлар ёрдамида тез бажарилмоқда. Бу эса, ўтларни ўриш муддатини қисқартирибгина қолмай, шу билан бирга тайёрланадиган озуқа сифатини яхшилаш имконини ҳам беради, чунки ҳўл кўк массада озуқа моддалари яхшироқ сақланиб қолади.

Ўтнинг мўл бўлиши ва силос тайёрлашда техникадан кенг фойдаланиш Сирдарё областидаги кўпгина колхоз ва совхозларга 1,5-2 йиллик озуқа запасини ғамлаб қўйиш имконини берди.

◆ ЯНГИ МАВСУМГА КИРИШДИЛАР

Денов вино заводи янги ҳосил узумини қабул қила бошлади. 13-боғдорчилик-узумчилик совхозининг ишчилари яқинда Қорлиқ тайерлов пунктига дастлабки 50 тонна узум топширдилар.

Завод коллективи янги мавсумга яхши тайёргарлик кўрди. Цехларда янги автомат машина-ускуналар ўрнатилди. Узумни қайта ишлайдиган майдончалар реконструкция қилинди. Бу эса, узумни идишларга солмай ташиш ҳажмини 60-65 процентгача кўпайтириш имконини беради.

ТОШКЕНТДА ХАЛҚ ҲАШАРИ

Фарзандлар миннатдор

Шаҳримиз кундан-кунга яшармоқда. Янги Тошкентни бунёд этиш мусобақасининг қатнашчилари уй-жой, ишлаб чиқариш бинолари билан бир қаторда кўплаб маданий-маиший объектларни ҳам жадаллик билан барпо қилмоқдалар. Беш йилликнинг учинчи йили мактаб қурилиши соҳасида салмоқли йил бўлди дейиш мумкин. Шу йилнинг ўтган даврида 49 та мактаб қурилиши объектида иш олиб борилди.

Янги ўқув йили бошланиш арафасида. Шаҳримизнинг турли жойларида янги ўқув йилида 6 та мактаб фойдаланишга топширилади. Улар ҳозир машғулотларни ўтказиш учун тахт қилиб қўйилди. Мана шу биноларда ўғил-қизларимиз дастлабки қўнғироқ чалиниши биланоқ машғулотлар бошлайдилар. Бундан ташқари анчагина болалар боғчалари ва яслилари ҳам болалар ихтиёрига берилди. Бунинг учун Тошкент ўғил-қизлари бинокорлардан миннатдор.

У. ЗАЙНИДДИНОВА.

СТАНДАРТЧИЛАР КЎРИГИ

Республикамиз хўжалигининг турли соҳаларида механизациялаш ва автоматлаш тобора катта аҳамият касб этяпти. Маҳсулот сифатини яхшилаш, машина-ускуналарнинг барчага манзур бўлишини таъминлашда стандартчилар мардона меҳнат қилишмоқда.

Стандартчилар башариятнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб нишонлашга аҳд қилдилар. Маҳсулотларнинг сифатини кўтариш, чидамлилигини ошириш, рационализаторлик ҳаракатини кенг ёйиш мақсадида муборак сана шарафига махсус кўрик эълон қилинди. Стандартчиларнинг бу кўриги корхоналар ва ташкилотлар коллективларини КПСС XXIII съездининг ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар техникавий даражасини янада ошириш соҳасидаги қарорларини бажаришга сафарбар этади. Стандартчилар, метрологларнинг маҳсулот сифатини оширишга қаратилган кўриги меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, буюмларнинг узоқ муддат хизмат қилишини таъминлаш соҳасидаги ишлар савиясини оширишга ҳам хизмат қилади.

Кўрик бу йил ва келгуси йил охирида икки марта якунланади. Кўрик ғолиблари учун 800 сўмлик учта, 500 сўмлик 6 та, 400 сўмлик 12 та, 300 сўмлик 24 та мукофотлар белгиланди. Рағбатлантириш мақсадида ҳар бири 50 сўмдан бўлган 50 мукофот ҳам бериш мўлжаллаб қўйилди, 25 сўмлик мукофотлардан эса 100 киши тақдирланади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Совети стандартчилар, маҳсулот сифатини ошириш ҳамда метрология ходимлари кўригининг махсус низомини тасдиқладилар. Кўрикни ўтказувчи комиссия составини ҳам тасдиқланди. Министрликлар, муассасалар ва республика касаба союзлари Советига қарашли ташкилотлар доҳий юбилейи шарафига бошланган кўрикнинг муваффақиятли якунланиши учун мусобақани кучайтириб юбордилар

Е. САМОЙЛОВИЧ.

Баландлиги денгиз сатҳидан 3351 метр бўлган Шаҳрисабз довонидан ўтган йўл Ленинобод шаҳрини Тошкент орқали қардош Тожикистоннинг пойтахти Душанба шаҳри билан боғлайди. Бу ернинг манзараси жуда гўзал, ўсимликларга бой, кўм-кўк бўлиб ўсадиган ўтнинг бўйи белга уради. Довондан ўтишнинг ўзи ҳар қандай киши учун бир саёҳат ҳисобланади. Осмон билан ўпишган, булутларга тегиб турган тоғ тизмаларининг тепасида жазирама ёз кунлари ҳам оппоқ қор қатламлари тўшалиб ётади. Ҳаво мусаффо, иқлим салқин. Довоннинг қоқ белига чиққач атрофга боқиб, тоғ тизмаларининг ажиб манзарасига, сўлим табиатга боқиб тўймайди, киши. Довоннинг аҳамияти фақат икки республика пойтахти ўртасидаги масофани қисқартириш ва йўловчиларга қулайлик туғдиришдангина иборат бўлмай, балки у жуда яхши саёҳатгоҳ ҳамдир. Шу туфайли бу ердан бир ўтган кишининг хотираси ажиб таассуротлар билан бойийди, дили ором олади, баҳри очилади. Суратда: Шаҳрисабз довонининг шимолий ёнбоши.

К. АЛИЕВ фотоси.

ШИФОБАХШ ДАРГОҲ

Пойтахтдаги «Ўзбекистон 15 йиллиги» номли ревматология санаторийси номини кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. Бу ерда ангина, сурункали танзилит, бод, юрак пороги билан оғриган юзлаб болалар ва ўсмирлар дардларига даво топдилар. Ҳозир даволашнинг янги усуллари — тубс, кислород-коктейл, массаж ва асаларидан фойдаланиш кенг қўлланилмоқда.

— Санаторийда беморларни даволаш учун барча имкониятлар мавжуд, — дейди бош врач К. Соболева. — Биз айниқса соғломлантирувчи физкультура ҳамда спортнинг енгил турлари билан даволашга алоҳида аҳамият бермоқдамиз. Шунинг учун ҳам беморлар тез соғайиб, ота-оналари қучоғига қайтмоқдалар.

Э. МАМАЖОНОВА.

ҚУРИЛИШ МАСАЛАЛАРИНИ ҲАЛ ЭТИШГА ЗЎР ЭЪТИБОР

Тошкент область Советининг VII сессияси «Областда капитал қурилишнинг аҳволи ва уни Ўзбекистон КП Марказий Комитети X пленуми қарорлари асосида яхшилаш чоралари тўғрисида»ги масалани муҳокама қилди. Область ижроия комитети раисининг ўринбосари Н. И. Белоусов сессияда шу ҳақда доклад қилди. Область Советининг қурилиш бўйича доимий комиссияси раиси Е. С. Чепко қўшимча доклад қилди. Сессия ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг шу йилнинг бошида бўлиб ўтган X пленуми, — дейди докладчи Н. И. Белоусов, — капитал қурилишини янада ривожлантиришга алоҳида эътибор берди. Беш йиллик планнинг саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтириш соҳасида белгиланган топшириқларини бажариш шунингдек энг муҳим ижтимоий проблемаларни ҳал этиш кўп жиҳатдан капитал қурилиш планларининг муваффақиятли адо этилишига боғлиқ.

Шу йилнинг етти ойи ичида 122 миллион сўмлик капитал ишлар, шу жумладан 89 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари ба[illegible]лди. Уй-жой қурилишида 19 [illegible]иллион сўм капитал маблағ сарфланди. 85,5 минг квадрат метрдан кўпроқ ҳажмдаги уй-жой бинолари ишга туширилди, бу эса ўтган йилнинг ана шу давридагига нисбатан 10 процент кўпдир.

Бинокорлик ташкилотларидан бир қанчаси беш йиллик учинчи йили планларини муваффақиятли адо этмоқда. «Узбекшахтастрой», 1-«Строймеханизация» тресті, 4-қурилиш тресті, «Ташоблтрансспецстрой», «Ташоблколхозстрой» трестлари ана шу қурилиш ташкилотлари жумласига киради. Лекин, область бошқармаларининг 13 тасидан фақат 4 таси капитал қурилиш планини бажара олди, холос. Афсуски, деб таъкидлайди докладчи, — кўпгина объектларда капитал қурилишнинг аҳволи оғирлигича, баъзи жойларда эса қониқарсиз ҳолда қолмоқда. Область пахтачилик тресті капитал маблағларни бутунлай қониқарсиз ўзлаштиряпти. Область совхозларида қурилиш ишларининг суръати талабга жавоб бермайди.

Сабзавот ва картошка омборлари қуриш ҳаддан ташқари сусткашлик билан олиб борилмоқда. Чунончи Оҳангарон картошка омбори қурилишини 1967 йилдаёқ фойдаланишга топшириш мўлжалланган эди. Бироқ, бу муддат ўтказиб юборилди ва шу йилнинг иккинчи кварталига кўчирилди. Ўрта Чирчиқ районидаги Қорахитой посёлкасида ўтган йилдан буён қурилаётган сабзавот омборида ҳам аҳвол худди шундай

Докладчи мактаблар қурилишига алоҳида тўхталиб ўтди.

— Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг минг-минглаб болалари, — деб уқтирди докладчи, мактаб парталаридан жой олишига саноқли кунлар қолди. Бу мактабларнинг эса кўпи янги қурилган ва кенг синф хоналаридан иборат бўлади. Биз бугун шуни маълум қиламизки, область ташкилотлари мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш ва ремонт қилиш соҳасида катта ишлар қилишди. «Облремстройтрест»и ўз олдига қўйган вазифаларнинг ҳаммасини асосан адо этди. 228 мактаб капитал ремонтдан чиқарилди, 543 мактабда зарур ремонт ишлари бажарилди. 102 та мактабда янги синф хоналари қурилди. Бу хоналарда 4000 дан кўпроқ бола ўқий бошлайди. Колхозларнинг маблағлари ҳисобидан 1496 ўқувчи сиғадиган иккита мактаб қурилиб, фойдаланишга топширилди

Докладдан кейин музокаралар қизиб кетди. Музокараларда Бекобод шаҳар партия комитетининг секретари И. И. Маматисаев, Бекобод районидаги «Победа» колхозининг раиси депутат Э. Хатамов, Арганчи қишлоқ Советининг раиси Д. Элибоева, «Узгоспроект» институтининг директори И. Исроилов, 6-қурилиш трестининг бошқарувчиси В. Зайцев, область қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Л. Коган ва бошқа кўпгина ўртоқлар сўзга чиқишди. Улар меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советлари, уларнинг ижроия комитетлари ўз хўжалик ташкилотларининг ишини қаттиқ контроль қилиб туришлари, давлат интизомига сўзсиз риоя қилинишига эришишлари кераклигини таъкидлаб ўтдилар

Сессия қатнашчилари, сўзга чиққан депутатлар область меҳнаткашлари, унинг бинокорлари ишдаги камчиликларни бартараф этиш ва олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш учун, Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳамма чораларни кўрадилар деб ишонтиришди.

футбол

„ПАХТАКОР" ФИНАЛДА

● СССР КУБОГИ УЧУН КУРАШАДИГАН ИККИ КОМАНДА АНИҚЛАНДИ. ● БУ КУЧЛИЛАР «ПАХТАКОР» ВА «ТОРПЕДО» (МОСКВА) ● КУЧЛИЛАРНИНГ КУЧЛИСИ МОСКВАДА, 8 НОЯБРДА АНИҚЛАНАДИ ● ЭРКИН АБДУРАИМОВ СССР КУБОГИ УЧУН БЎЛАЁТГАН КУРАШДА ҲАМ ПЕШҚАДАМЛИК ҚИЛЯПТИ ● БИРИНЧИ МИНУТДА БИРИНЧИ ГОЛ ● НИКОЛАЙ ЛЮБАРЦЕВ ҚИЙИН ТЎПЛАРНИ УШЛАБ ҚОЛДИ ● «НЕФТЧИ» ҲУЖУМ ҚИЛДИ, ЮТҚАЗДИ ● ҲУЖУМ ҲАМ ПЛАНЛИ БЎЛИШИ КЕРАК ● «ПАХТАКОР»НИНГ УСТОЗЛАРИ ЎЗ ТАЛАБАЛАРИДАН МАМНУН.

«Пахтакор» — «Шахтёр» ўйинининг тугашига ҳали бир неча минут бор бўлса ҳам ишқибозлар жойларидан жила бошладилар. Одатда «Пахтакор» муҳлисларини хафа қилиб ёмон ўйнаганида томошабинлар «бўлганинг шу», дегандек одатдагидан эртароқ транспортга шошилиб ўринларидан силжир эдилар.

Хўш, ҳисоб 3:0 бўлиб турганда, бунинг устига «Пахтакор» ўзининг ажойиб ўйини билан муҳлисларини жуда мамнун қилиб турган бир пайтда ишқибозларининг стадиондан тезроқ чиқиб кетиш учун шошилишларига сабаб нима бўлдийкин?

Бунга асос бор эди: стадионда ўйин тамом бўлиши билан «зангори экран» Боку орқали иккинчи ярим финалчилар «Нефтчи» — «Торпедо» учрашувини олиб кўрсатиши планлаштирилган эди. Тошкентлик футболчиларнинг маҳоратига тан берган, ғалаба аниқ бўлганига ишонган ишқибозлар «Пахтакор»нинг навбатдаги янги рақибини билиш учун уйларига шошилаётган эдилар.

Биз бу ерда бир нарсани айтиб ўтмоқчимиз. Бокудан берилган телевизион эшиттириш ҳамда радиорепортажни тажрибали репортёр Владислав Семёнов олиб борди. Маълумки, репортёр қайси командани севиши ва ҳурмат қилишидан қатъий назар объектив муносабатда бўлиши, майдондаги ҳаяжонли ва жуда катта спорт курашини ўз юраги билан эмас, ўша кураш билан боғлаб олиб бориши шарт. Афсуски, Владислав Семёнов Бокудан «зангори экран» орқали бутун Совет Иттифоқига шундай хабарни бердики, буни эшитган ўзбекистонлик ишқибозлар репортёрдан ҳақли равишда жуда ранжишди. Унинг экрандан янграган сўзини айнан кўчирамиз... «Тошкентдан хабар келди: «Шахтёр» кутилмаган ҳолатда ва фавқулодда «Пахтакор»га 3:0 ҳисобида ютқазиб қўйди. Кечирасиз, ёнимдаги шериклярим «Шахтёр» 3:1 ҳисобида ютқазганлигини айтишяпти...»

Бу сўзга «чечан» Владислав Семёновнинг кутганича ва ўйлаганича «Шахтёр» албатта ютиши лозим экан-да. «Пахтакор» ярим финалга чиққандан кейин у ёғига кучим етмайди, деб репортёрга айтиб қўйган экан-да.

Йўқ, репортёрларнинг майдондаги ҳолатни ҳолисона ёритишлиги ҳақида жуда кўп гап-сўзлар бўляпти-ку, аммо улар ўзларининг билганларидан қолишмаяпти. Бизнингча, Семёновга ўхшаган мулоҳазасиз репортёрлар Вадим Синявский ҳамда Николай Озеровлардан намуна олишлари шарт.

«Пахтакор» — «Шахтёр» учрашувидаги драматик ҳол биринчи минутдаёқ бошланди. Учрашувнинг кульминацион нуқтасига Эркин Абдураимов нуқта қўйганлиги ва стадиондаги 50 мингга яқин томошабиннинг шоду-хуррамликка тушганлигини тасаввур қилиш учун «Пахтакор» стадионида бўлмиш шарт эди.

Кўмирчилар ўйинни бошлаб бордилар. Улар СССР кубоги мусобақаларида тажриба орттирганлари учун ўйинни вазмин ҳолатда бошладилар. Аммо пахтакорчилар дарҳол тўпни илиб олиб, рақиблар томон интилдилар. Сергей Доценко тўпни тезликда иткитди, Виктор Науменко билан Аҳрор Иноятов рақиблар йўлини тўсиб туришга уриндилар ва буни тўла эпладилар. Виктор Варюхин ўнг томондан чап қанотга тўпни оширди Эркин Абдураимов рақиб ҳимоячиларига чап бериб марказда пайдо бўлди ва тўпни моҳир дарбозабон Юрий Дегтярёв дарбозасига йўналтирди. Ҳисоб 1:0. Ана шундай оғир вазиятнинг ҳаммаси 58 секунд давомида амалга оширилди.

«Шахтёр» бу голдан довдирамади ҳам, ўзини йўқотмади ҳам. Кўмирчилар шошмай ва ҳамжиҳатлик билан «Пахтакор»нинг дарбозасини мўлжалга олишга интилиб кўришди. Мўлжал кўпинча аниқ ва планли бўлди-ю, аммо майдон эгаларининг ҳимоячилари ва дарбозабонининг хушёрлик кўрсатганлиги туфайли уларнинг яхши умид билан бошлаган ҳужумлари чиппакка чиқаверди.

«Пахтакор» аҳиллик билан ҳимояга ўтиш натижасида донбасслик футболчиларнинг жон-жаҳдлари билан қилган ҳаракатлари бекорга кетди. Бу орада «Пахтакор» ҳужумчилари бўш келди деб ўйламанг. Одатда ғолибларни айблаб бўлмайди, дейдилар. Лекин биз бу ҳисоботда Виктор Варюхиннинг яхши ўйнаганлигини айтиш билан иккита қўпол хатога йўл қўйганлигини ҳам айтиб ўтмоқчимиз: биринчиси, Баҳодир Иброҳимов унга моҳирлик билан ошириб берган тўпни дарбозага тепполмаганлиги бўлса, иккинчиси очиқ қолган Геннадий Красницкийга тўпни аниқ узатиб бера олмаганлигида кўринди.

Ўйиннинг 34-минутида Эркин Абдураимов ўзининг эпчиллигини яна бир бор кўрсатди. У рақибларнинг беш-олти ўйинчиси даврасидан тўпни юлиб олди-ю, уни зарб билан дарбозага йўналтирди. «Бечора» тўп сеткада бир неча дақиқа силкинди. Стадион ҳам хурсандчиликдан ларзага келди.

Ўйиннинг иккинчи ярмида «Пахтакор» худди мағлубиятга учраётган командадек рақиблар қалъасига бутун вужуди билан ҳужум қилди. «Шахтёр» футболчилари шундай шошиб қолдиларки, улар СССР кубоги учун бўлган ўйинларда бунчалик саросимага тушмаган бўлсалар керак. Қанотдаги ҳужумчи Баҳодир Иброҳимовнинг киритган учинчи тўпи ғалабани янада мустаҳкамлади.

Тўғри меҳмонларнинг капитани Юрий Губич битта тўп киритиб, команданинг Донецк шаҳрига қуруқ қайтмаслигига асосий «айбдор» бўлди.

«Пахтакор» — финалда. Бу командамизнинг бутун тарихи давомида энг катта муваффақиятга эришган давридир. Ўйиндан кейин биз команда раҳбарларига мурожаат қилдик.

Е. Елисеев — команданинг старший тренери: бундай улкан ғалабадан хурсандчиликни яшириш қийин. Футболчилардан мамнунман. Бир-бирини тушуниб ўйнашди. Ғалабанинг боиси ҳам шунда.

Л. Мақсудов — команда тренери: ўйин тамом бўлгунча ҳаяжонда экан лигимни яширмайман. Доим қалбимни шундай ҳаяжон қучса мамнунман.

Э. Абдураимов: умуман икки тўп урганимдан хурсандман. Аммо учинчи тўпни дарбозага аниқ йўналтиролмаганлигимга бир оз ачиндим.

* * *

Боку шаҳрида бўлган ўйинда «Торпедо» футболчилари ҳам ҳужум қилиб, икки тўп киритишди. Шу икки тўп масалани узил-кесил ҳал қилди. 8 ноябрь куни Москванинг Ленин номидаги Марказий стадионида пойтахт автозаводчилари «Пахтакор» футболчиларини қабул қиладилар. СССР кубоги Москвада қоладими ёки Тошкентга келадими ана шу куни ҳал бўлади. Кубок Москвада жуда кўп қишлаган, энди бир Тошкент шаҳрини ҳам кўрса ёмон бўлмасди.

Ўзбекистонлик ишқибозлар[illegible] умиди шу!

В. МАҲКАМОВ,
Б. ЮСУПОВ.

Суратда: Эркин Абдураимов «Шахтёр» дарбозасига биринчи тўпни [illegible] налтиряпти.

Д. Михайлов фо[illegible]

ПЛАНЕТАМИЗДА

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ДАМАШҚ. «Ас-Саура» газетаси Чехословакиядаги воқеаларнинг бориши тўғрисида ўз газетхонларига хабар бериб қуйидагиларни ёзади: Чехословакияда реакциянинг хатоларни тузатиш баҳонаси билан авж олдириб юборган ишлари душман унсурларга йўл очиб бериш ва давлат тузумини ўзгартиришни кўзда тутар эди. Реакция шу қадар қутуриб кетдики, бунинг натижасида Чехословакия раҳбарлари аҳволни тузатиш учун мустақил чора кўришдан ожиз бўлиб қолдилар. Чехословак халқининг ўз тараққиёт йўлини белгилаб олиш ҳуқуқини ҳеч ким камсита олмайди, аммо социалистик мамлакатлардан бирининг бошқа социалистик давлатларга таҳдид қилиш манбаи бўлиб қолишига ҳам ҳеч ким рози бўла олмайди.

БАЙРУТ. Ливандаги ватанпарвар доиралар Совет Иттифоқи ва бошқа иттифоқдош давлатларнинг қардош чехословак халқига ёрдам бериш соҳасидаги тадбирларини яхши тушуниб, маъқуллаб қарши олдилар.

«Беш социалистик давлатнинг қуролли кучлари, деб ёзади «Аннидо» газетаси, социалистик мамлакатлар халқларининг социалистик ғалабаларини ва хавфсизлигини қўриқлаб турибдилар».

«Ал-муҳаррир» газетаси беш социалистик давлатнинг кўрган чораси «контрреволюциянинг қора ниятларини барбод этди» деб таъкидлайди.

«Саут Алуруба» газетаси бундай деб ёзади: «Чехословакия халқи ўз вақтида берган ёрдами учун Варшава Шартномаси мамлакатларига ташаккур изҳор қилмоқда».

«Аш-Шаоб» газетаси Варшава Шартномаси мамлакатлари Чехословакия партия ва давлат арбобларининг илтимосига кўра ҳаракат қилаётганликларига ва Чехословакияда нормал вазият тикланиши биланоқ уларнинг қуролли кучлари олиб чиқиб кетилишига эътиборни жалб қилади.

Ливаннинг машҳур жамоат арбоблари, парламент депутатларидан Камол Жумблат ва Маъруф Саадлар ҳам газета саҳифаларида қардош чехословак халқига ёрдам берган социалистик давлатларнинг тадбирларини маъқулладилар.

МОНТЕВИДИО. Уругвайнинг «Популар» газетаси Чехословакиядаги воқеалар тўғрисида «Чехословакияни, социализм ва тинчликни ҳимоя қилиш йўлида» сарлавҳали бош мақола босиб чиқарди. Бош мақолада бундай дейилади: Варшава Шартномаси мамлакатларининг қўшинлари чехословак халқининг социалистик ғалабаларини ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилмоқ учун Чехословакия партия ва давлат арбобларининг илтимосига кўра, Чехословакияга киришди. Америка империализми ва Бонндаги янги нацистларнинг режалари чехословак халқига ва бутун дунёда тинчликка хавф туғдирмоқда.

Бош мақолада яна қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Чехословакиядаги воқеаларни синфий кураш ва халқаро вазият нуқтаи назаридангина қараб чиқиш керак. Контрреволюция Чехословакияни капитализм исканжасига ташламоқчи, социалистик лагерга зимдан путур етказмоқчи, халқаро коммунистик ҳаракат сафларини бузмоқчи бўлган эди. Газета уқтириб ўтганидек, Чехословакияда контрреволюцион тўнтариш етилиб қолган эди ва Венгрия воқеаларининг бу ерда ҳам такрорланиш хавфи туғилган эди. Империалистик кучлар Чехословакия Компартияси раҳбарлигида бўлган ғоявий хатолардан фойдаландилар.

Бош мақоланинг охирида бундай дейилади: фактлар шуни кўрсатдики, прогрессив мамлакатлар СССРнинг ва Варшава Шартномасида катнашувчи бошқа мамлакатларнинг қатъий ҳаракатларига миннатдорчилик изҳор қилишлари лозим. Империализмнинг кирдикорларига қарши курашмоқ учун социалистик мамлакатларнинг, халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлигини мустаҳкамлаш — ҳозирги вақтда энг муҳим вазифадир.

САНТЬЯГО. «СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар қўшинларининг Чехословакияга кириши социализмни ҳимоя қилишдан бошқа мақсадларни кўзламайди. Чехословакияда социалистик тузумни сақлаб қолиш — бу мамлакатнинггина эмас, бошқа социалистик мамлакатларнинг ҳам ишидир. Чили Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Луис Корволан Чили Компартияси Марказий Комитетининг сиёсий комиссияси уюштирган матбуот конференциясида шу гапларни айтди.

«Чехословакия раҳбарлари ўнг хавфга қарши Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг май пленумида маъқулланган тадбирларни амалга оширамиз, деб ваъда берган эдилар. Аммо воқеалар уларнинг шу йўлдан бормаганлигини кўрсатди»,— деб таъкидлади Чили Компартияси Марказий Комитетининг бош секретари.

Чили Компартияси Марказий Комитети сиёсий комиссиясининг аъзоси Хорхе Инсунса Германия Федератив Республикасининг Чехословакия ишларига аралашиш йўлидаги уринишларини фош қилди.

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина Коммунистик партияси Марказий Комитети эълон қилган баёнотида Варшава Шартномасига аъзо бўлган мамлакатларнинг Чехословакиядаги ҳаракатларини тамомила маъқуллаганлигини билдирди.

КАРАКАС. Венесуэла Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Эдуардо Мачадо бундай деди: «Совет Иттифоқи ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа мамлакатларнинг чехословак халқига кўрсатган қардошларча ёрдами социалистик мамлакатларнинг бирлиги ва жипслигини сақлаб қолди, империалистлар раҳбарлик қилган фитнани барбод этди». «Халқаро ишчилар синфи ва бутун дунёдаги прогрессив кучлар,— деб таъкидлади у,— Советларга қарши жон талвасасида қилинаётган уринишларни қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар ва чехословак халқининг узоқ давом этган курашда кўп қурбон бериб қўлга киритилган муваффақиятларини ҳимоя қилиш мақсадини кўзда тутган барча тадбирларни тамомила қўллаб-қувватлайдилар». (ТАСС).

Лондонда медицина ҳамшираларининг намойиши бўлиб ўтди. Улар иш ҳақининг оширилишини ва меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб қилиб чиқдилар. Суратда: намойиш пайти.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

Жанубий Вьетнам. Озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари Америка — Сайгон қўшинларига қарши мамлакатнинг барча бурчакларида аёвсиз кураш олиб бормоқдалар. Суратда: Митхо вилоятида Америка — Сайгон қўшинларининг омборлари ёнмоқда.

ВИА—ТАСС фотоси.

ШИКНИНГ МУДДАОСИ НИМА?

СОФИЯ, 26 август. (ТАСС). БТА агентлиги Белграддан хабар қилади: ҳозирги вақтда Югославияда изғиб қолган О. Шик Бухарестдан қайтиб келганидан кейин Чехословакиянинг Белграддаги элчихонасида матбуот конференцияси ўтказди. Экономика соҳасида ўзининг ўнг ревизионистик қарашлари билан танилган Шик, агар Прагада янги ҳукумат тузиладиган бўлса, чет мамлакатларда турган министрлар эмигрант ҳукумат тузишлари ва ўзларига Белградни марказ қилиб олишлари мумкин, деди.

Шик «чет элларда турган» министрлар деб чамаси ўзини И. Гаекни, Ф. Власакни, Ш. Гашпарикни ва И. Троканни айтаётган бўлса керак. Булар, биз вақтинча Белградда турамиз, дейишган эди.

Матбуот конференциясида О. Шик «Югославия ҳам, Румыния ҳам Чехословакиянинг қонуний ҳукуматига хайриҳохдирлар, бу мамлакатларнинг раҳбарлари келгусида қилинадиган ишлар тўғрисида мазкур ҳукумат билан келишиб қўйдилар» деди.

Бу янги эмигрант ҳукумат кимнинг номидан ва нима учун тузилишини Шик изоҳлаб бермади, лекин буни изоҳлашнинг ҳожати ҳам йўқ. Шик экономика масалалари бўйича Чехословакия матбуотида ёзган мақолаларида, радио ва телевидение орқали сўзлаган нутқларида қандай позицияда турганлиги маълум. У Чехословакия экономикасининг бутун социалистик ривожланишини ҳеч бир далил келтирмай рад қилган, хусусий капиталга кенг иш майдони бериб қўйишни таклиф қилган унсурларга ошкора бошчилик қилиб келди. Мамлакат экономикасини капиталистик йўлга буриб юбориш ниятида ревизионист ва контрреволюцион унсурлар манфаатини кўзлаб мунозара йўллаб турган шахс Шикнинг ўзи эди. Чехословакиянинг социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлик қилишига қаршилик кўрсатиб турган шахс ҳам Шикнинг ўзи эди.

Шикнинг матбуот конференциясида гапириб, Чехословакияда социализмга хавф йўқ, деган даъвосига келганда унинг бу даъвосини Прагада махфий қурол-яроғ омборлари, ўзларини «эркин» радиостанциялар, деб атовчи ва ҳар кун контрреволюцион даъватлар қилаётган махфий радио станциялар фош қилинганлиги исботлаб турибди.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК. 24 август. (ТАСС). Бугун эрталаб Хавфсизлик Кенгаши ўз мажлисини яна бошлаб юборди.

Совет Иттифоқи вакили Я. А. Малик, Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министри Отто Винцернинг Хавфсизлик Кенгаши раислигига юборган телеграммаси Хавфсизлик Кенгашининг расмий ҳужжати сифатида шу вақтгача тарқатилмаганлиги йўл қўйиб бўлмайдиган факт эканлигига диққат-эътиборни жалб қилди. Бу телеграммада Чехословакиядаги аҳвол масаласи муҳокама қилинаётганида Германия Демократик Республикасини хавфсизлик ишида қатнаштириш зарур эканлиги кўрсатиб ўтилган эди.

Франция, Англия, АҚШ вакиллари Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министри юборган телеграммани тарқатишдан бош тортиб, Германия Демократик Республикасини камситиш позициясига тушиб олган кенгаш раисини қўллаб-қувватладилар.

Шу билан бирга ғарб давлатларининг вакиллари, айниқса АҚШ вакили Болл Германия Демократик Республикасига қарши қўпол туҳмат гапларни айтдилар.

Венгрия вакили қардош Германия Демократик Республикаси мустақил, суверен давлат эканлигини ва ўзи манфаатдор бўлган масалаларни кўриб чиқаётган Хавфсизлик Кенгашида қатнашишга тўла равишда ҳақли эканлигини айтди.

Болгария вакили Милко Тарабанов, ғарб давлатлари Германия Демократик Республикаси вакилларининг Хавфсизлик Кенгаши ишида қатнашувига йўл қўймасликка уриниб, процедура масалалари доирасидан анча ташқарига чиқиб кетганлигини кўрсатиб ўтди.

Совет вакили Я. А. Малик, Германия Демократик Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси эмас, шу сабабли унинг Хавфсизлик Кенгашида қатнашиши мумкин эмас, деб ғарб давлатлари қилган даъвони рад этди.

АҚШ, Англия ва Франциянинг, биз Германия Демократик Республикасини танимаймиз, деган важларини ҳам Я. А. Малик рад қилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотида, деди у, бир-бирини танимаган давлатлар кўп, лекин бу нарса уларнинг ҳаммасининг ташкилот ишида нормал қатнашишларига ҳалақит бераётгани йўқ.

Баъзи ғарб давлатлари Германия Демократик Республикасини танимаётганликлари, деди Я. А. Малик, бу давлат мавжуд эмаслигини билдирмайди.

Мажлисда овоз бериш машинаси ишга солинди. Кўпчилик овоз билан Хавфсизлик Кенгаши Германия Демократик Республикасини Хавфсизлик Кенгаши ишига таклиф этмасликка қарор қилди. Совет Иттифоқи ва Венгрия вакили бундай қарорга қарши овоз беришди. Тўрт мамлакат (Ҳиндистон, Покистон, Жазоир ва Бразилия) бетараф бўлиб қолди.

КАМБОДЖА ПАРЛАМЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

ПНОМПЕНЬ, 26 август. (ТАСС). Кхмер Пресс агентлиги хабар қилади: Камбоджа парламентининг ҳар иккала палатаси — қироллик кенгаши билан миллат мажлиси биргаликда фавқулодда мажлис ўтказиб, мамлакатдаги бутун ҳокимиятни, шу жумладан конституциянинг 15-моддасида кўрсатилган ҳуқуқларнинг ҳаммасини давлат бошлиғи шаҳзода Нородом Сианукка топшириб қўйишга қарор қилди.

Камбоджа конституциянинг 15-моддасига кўра, гражданларнинг шахсий дахлсизлик, гражданларнинг ёзишмаларини сир сақлаш борасида конституцияда гарантияланган ҳуқуқлари, шунингдек сўз эркинлиги ва йиғилишлар эркинлиги миллат ва давлатга таҳдид бўлиб қолган тақдирда «олти ойгача муддат билан бекор қилиниши мумкин».

Парламент томонидан маъқулланган резолюцияда айтиладики, давлат бошлиғига «мамлакатни ҳалокатдан қутқариб қолиш учун ўзи фойдали ва зарур, деб ҳисобланган ҳамма чораларни кўришга имконият бериш мақсадида Камбоджа шундай тадбир кўрди. Резолюцияда шу нарса уқтириб ўтилдики, ҳозирги пайтда Камбоджага четдан таҳдидлар қилинмоқда, унга нисбатан ҳар хил агрессив ҳаракатлар қилинмоқда, мамлакат ичида миллат манфаатига зид кишиларнинг фаолиятига дуч келинмоқда.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИГА ЁРДАМ

ТОКИО, 26 август. (ТАСС). «Вьетнамга тинчлик» номли япон комитети Вьетнам халқига ёрдам тариқасида шу йил сентябрь ойида кэмида 7 миллион иеналик энг зарур мол ва дори-дармон юборишга қарор қилди. Комитет раиси ёгувчи Макото Оданинг бу ерда эълон қилинган ахборотида айтилишича, бу моллар «тинчлик кемаси» деб аталадиган кемада юборилади. Америка агрессиясига қарши, Вьетнамда тинчлик учун курашаётган япон гражданлари ўртасида ана шу мол ва дори-дармонларни сотиб олиш ҳамда кемани ижарага олиш учун маблағ тўпламоқда.

ДЕМОКРАТЛАР ПРЕЗИДЕНТЛИККА КИМНИ САЙЛАШМОҚЧИ?

26 август душанба куни бу ерда демократик партиянинг 35-съезди очилди. Съезд кун тартибига сайлов платформасини тасдиқлаш ҳамда АҚШ президенти ва вице-президенти лавозимларига номзодлар кўрсатиш масалалари қўйилган.

Ҳозир съездда 3099 делегат қатнашмоқда, шулардан 2622 делегат «ҳал қилувчи овозга» эга. Одатда делегатларнинг роли партия раҳбарларининг, профессионал сиёсатдонларнинг ва уларга ҳомийлик қилаётган молиячиларнинг махфий кенгашларида қабул қилинган қарорларнинг узил-кесил натижасини расмий тасдиқлаб беришдан иборат бўлади. Бу сафар ҳам делегацияларнинг асосий составини шу кучларнинг ўзлари белгилаб берди бу билан улар сайловчиларнинг иродасини бутунлай менсимаганликларини ва АҚШдаги сайлов антидемократик характерда эканлигини намойиш қилдилар.

Бирламчи сайловларда овозларнинг бешдан тўрт қисмига яқини сенатор Южин Маккартини ва сенатор Роберт Кеннедини ёқлаб берилган эди. Бу ҳол ҳукуматнинг ички ва ташқи сиёсатидан халқнинг норозилигини яққол кўрсатиб берган эди.

Бироқ партия раҳбарлари танлаб олиб, съездга юборган делегатларнинг кўпчилиги, жамоатчилик фикрини билиш институтлари берган маълумотлар рост бўладиган бўлса, ҳозирги ҳукумат тарафдорлари бўлиб чиқдилар.

Демократик партиядан президентлик лавозимини расмий равишда тўрт киши: вице-президент Хэмфри, сенаторлар Маккарти ва Макговерн ҳамда Жоржия штатининг губернатори — ашаддий ирқчи Мэддокес даъво қилиб чиқди.

Хэмфрининг президентлик мансабига номзод бўлишини Оқ уй, партия раҳбарлари ҳамда Америка меҳнат федерацияси — ишлаб чиқариш касаба союзлари конгресининг касаба союз раҳбарлари қўллаб-қувватламоқда. У, ўтказаётган сайлов кампаниясини демократик партия билан боғланган монополистик доиралар пулни аямай таъминлаб турибди.

Сенатор Маккарти Вьетнамдаги авантюрага ва Жонсон-Хэмфри сиёсатига қарши, шунингдек, Макговерн ҳам урушга қарши позицияда туриб ҳаракат қилмоқда ва марҳум сенатор Роберт Кеннеди тарафдорларининг қўллаб-қувватлашига кўз тикмоқда.

Гарчи, Макговернинг ўзи, менинг сайлов курашига киришим Хэмфрининг овоз беришнинг биринчи доирасида кўпчилик овоз олиш имкониятини камайтиради, деб айтган бўлса ҳам, аммо сиёсий обзорчиларнинг фикрича, унинг номзоди қўйилганлиги кучларнинг нисбатини унчалик ўзгартирмади ва съезд бирор қарорга келолмай қийналиб қолган тақдирда унинг қўли баландроқ бўлиши учун имконият туғилиши мумкин.

Ирқчи Меддокс номзоди билан бу ерда ҳеч ким жиддий ҳисоблашаётгани йўқ (овоз беришнинг биринчи даврасида у Хэмфри тарафдорлари бўлган делегатлардан бир оз қисмининг овозини олиши мумкин, холос).

Техас делегацияси вакили Эрвиннинг Техас штатининг делегацияси съездда Жонсонни номзод қилиб кўрсатиши мумкин, деган гапи президент сайловолди курашида қатнашмаслик тўғрисидаги ўзининг қарорини ўзгартириши мумкин, деган овозаларни яна кучайтирди. Бироқ бу овозаларни тасдиқлайдиган қатъий далиллар ҳозирча йўқ.

ОБ-ХАВО

Бугун Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳавонинг ўзгариб туриши, баъзи жойларда бир оз ёмғир ёғиши кутилади. Шимоли-Ғарбдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади. Момақалдироқ бўлиши ва шамолнинг тезлиги 15-20 метргача етиши мумкин. Ҳарорат 23-28 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради. Ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-Ғарбдан 5-10 метр тезликда шамол эсиб, иссиқлик 23-25 даража бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Лирик концерт. 9.30 — Енгил куйлар. 9.50 — «Зангори кемалар теримга шай» (суҳбат, тож.). 11.15 — «Ислоҳот ва ишлаб чиқариш самарадорлиги» (суҳбат). 11.25 — Чангчи Ф. Ҳарратов чалади. 12.15 — Музикали танаффус. 13.30 — Чет эл эстрадаси артистларининг концерти. 16.10 — «Ҳалима Носирова куйлайди» (концерт-очерк). 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — «Олисдан эшитилган қўшиқ» (рус.). 18.00 — «Беш иш куни ва ишлаб чиқариш» (рус.). 18.10 — Ўнта чолғу асбоби учун концерт. 18.40 — Спорт (рус.). 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» (радиожурнал). 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт (қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун). 22.20 — Қўшиқлар. 22.40 — Шеърият кечаси. 23.15 — «Янгра, созим» (адабий-музикали эшиттириш).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 19.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 19.10 — **Чолғу куйлари.** 19.50 — **Телеянгиликлар.** 20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **Шахматлик солдат Пешкиннинг саргузаштлари** (болалар учун фильм-балет). 19.40 — Оперетта тарихидан. **Юрий Милютин** (13-эшиттириш). 20.40 — **Ҳужжатли фильм.**

Ўзбек тилида: 20.50 — Рассом ва замон. **Малик Набиев.** 21.05 — **Ўқитувчи** (телефильм). 21.25 — **Концерт** (Наманган шаҳар ипак тўқиш фабрикаси халқ ансамбли ижросида). 22.05 — **Врач маслаҳати.** 22.20 — **Ёшлик йиллари** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — **М. Горький ҳикоялари** (кичкинтойлар учун телеспектакль). 20.20 — **Комсомол қўшиқлари** (ВЛКСМнинг 50 йиллигига).

Ўзбек тилида: 21.00 — **Ҳаёт китобидан бир неча боб** (илмий-оммабоп фильм). 21.20 — **Трясогузка армияси** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 29/VIII да **Чио-чио-сан.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VIII да **Кулги кечаси.** 29/VIII да **Ёшликда берган кўнгил.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Катта соврин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Зарба! Яна зарба! — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Рус бўйлаб — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Вена почта маркаси — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Кавказ асираси (эрталаб соат 10, кундуз 12 кеч 6 ва 9-45 минутда) **Бумеранг** (кундуз 2.4 ва кеч 8 да) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Ҳиндулар суғинчиғи — НАВОИЙ номли.

Менинг ҳаётимсан — ТЕЛЬМАН номли.

Зарба! Яна зарба! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Рус бўйлаб — «ХИВА».

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ

ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ БИНОДА

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг

БОЙ ила ХИЗМАТЧИ

спектакли билан 50-мавсумини очади

(К. ЯШИН қайта ишлаган янги вариант. 3 пардали драма)

Саҳнага қўювчи — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Е. БОБОЖОНОВ.**

Режиссёрлар — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати **Т. У. ХУЖАЕВ** ва Ўзбекистон ССР халқ артисти, Давлат ва Ҳамза мукофоти лауреати **С. ТАБИБУЛЛАЕВ.**

Рассом — Г. БРИМ.

Композитор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **М. БУРХОНОВ.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

ТЕЗ КУНДА

Мирзакалон Исмоилий ва Раззоқ Ҳамроев асари Дадаали Соатқулов музикаси

ФАРҒОНА ТОНГ ОТГУНЧА

3 парда 11 кўринишли музикали драма

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР давлат мукофоти лауреати **Раззоқ ҲАМРОЕВ;**

Режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Р. ШОКИРОВ;**

Дирижёрлар — **Н. ХАЛИЛОВ** ва **Э. ТОШМАТОВ;**

Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Г. А. ВИЗЕЛЬ.**

Балетмейстер — О. НАЗРУЛЛАЕВ;

Хормейстер — Б. УМИДЖОНОВ;

Концертмейстерлар — М. МАЛИНА, М. ФУРМАН;

Режиссёр ассистенти — Р. МУҲИТДИНОВА.

ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Самаркандтрансстрой» трестининг вақтинча эксплуатация бўлими янги қурилаётган Самарқанд — Қарши темир йўли тармоғида вагонлаб юк ташишни ташкил қилади.

«Самаркандтрансстрой» трестининг вақтинча эксплуатация бўлими хизматидан фойдаланишни хоҳлаган ташкилот ва корхоналар 1969 йилда юк ташиш учун **1968 йилнинг 1 октябригача** шартнома тузишлари ва ҳар бир квартал бўйича заявкалар беришлари керак.

Мурожаат учун адрес: Самарқанд шаҳар, Жарариқ кўчаси, 17-уй. Вокзал телефони 4-03.

«УЗГИПРОТЯЖПРОМ» ИНСТИТУТИГА

малакали лойиҳачи инженер-техниклар: кучланиш жиҳозлари бўйича электрчилар, автоматлаштириш ва телефон алоқаси, саноат ва граждан қурилиши қурувчилари, сув таъминоти ва канализация, иссиқлик, газ таъминоти, қозон қурилмалари, халқ хўжалигини планлаштириш ва ташкил қилиш бўйича иқтисодчи-инженерлар, архитекторлар, топографлар, сметачилар, ҳисоб бўлими бухгалтерлари

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — етанчи категория бўйича тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 88-уй (3-трамвайнинг «Дархон», 3, 4, 5-троллейбусларнинг «Урицкий майдони» бекати).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҚОШИДАГИ «ГЛАВНЕФТЕСНАБСБЫТ»ГА

автозаправка станцияси бошқармасига катта бухгалтер-ревизор, бош бухгалтер, моддий омбор катта бухгалтери, периферияда ишлаш учун катта бухгалтерлар, катта инженер электрик, машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Огородная кўчаси 14-уй (4, 5-троллейбуслар, 21-автобуснинг «Экскаватор заводи» бекати).

ЎЗБЕКИСТОН ССР КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ ҚУРИЛИШ-РЕМОНТ ТРЕСТИГА

қурувчи, инженерлар, меҳнат ва маош бўйича инженер, катта бухгалтер-ревизор, юрисконсультант.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Б. Хмельницкий кўчаси, 59«а» уй, 4-қават, 25-хона, кадрлар бўлими.

ТУРИЗМ БЎЙИЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИГА бухгалтер ва кассир

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй.

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги Навоий номли 40-мактаб коллективи шу мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси Х. Ҳасановага отаси

Абдураҳмон МАДУМАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В33347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37182. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—63, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б. № — 201. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02742.